

REFERAT By- og Miljøudvalget 2018-21 d. 25-03-2019

Mødedato Mandag d. 25. marts 2019 kl. 20:30

Mødested Udvalgsværelse 1

Indholdsfortegnelse

Meddelelser.....	3
Orientering om ophængning af valgplakater - regler med videre.....	5
Forslag til beslutning fra rådmand Balder Mørk Andersen om bekæmpelse af madspild.....	7
Eventuelt frikommuneforsøg på jordforureningsområdet.....	9
Endelig vedtagelse - Bevarende lokalplan 193 for Fuglebakkebebyggelsen.....	14
Temalokalplan med bevaringsværdige bygninger med bevaringsværdi 1 og 2.....	18
Rathsacksvej 11 - Ombygning af bevaringsværdig bygning med tagkviste og kvistaltaner.....	21
Hillerødgade 33-35, Nedrivning af kontor- og produktionsbygninger.....	23
Forbedring af cykelparkeringsforhold og flere cykelparkeringspladser - disponering af midler i 201	25
Tilbagelægning af ruten på Frederiksbergbus linje 72.....	27
CO2 kompensation for flyrejser.....	30
Anlægsregnskaber for projekter i By- og Miljøudvalget 2018.....	32
Disponering af trafikikkerhedspuljen 2019.....	36
Modernisering af Søndervang.....	41
Bevæg Dig For Livet - evaluering fase 1, mål for fase 2.....	49

Punkt 111: Meddelelser

00.22.04-P35-8-18

Sagsfremstilling

a. Indledning på borgerinddragelse – legepladsen i Frederiksberg Have

Der er udarbejdet et koncept for udvikling af legepladsen i Frederiksberg Have ved et samarbejde mellem Slots- og Kulturstyrelsen og Frederiksberg Kommune, som har været forelagt udvalget. Borgerdialogen omkring konceptet startes den 2. april 2019 ved event i haven.

Borgerne og pressen inviteres til således en event, som opstart på borgerinddragelsen. Ved eventen præsenteres konceptet for renovering af legepladsen, og borgerne introduceres til muligheden for at komme med deres idéer og input til konceptforslaget. Eventen finder sted tirsdag den 2. april kl. 15.30 og sættes i gang af direktøren for Slots- og Kulturstyrelsen Jesper Hermansen, Borgmester Simon Aggesen og udvalgsformand Jan E. Jørgensen.

By- og Miljøudvalget er velkommen og inviteres derfor ligeledes med til denne event.

b. KL's konference teknik og miljø 2019

På udvalgsmødet den 4. februar 2019 blev I orienteret om konferencen Teknik & Miljø den 25.-26. april 2019 i Fredericia i Messe C. Der er nu åben for tilmelding [TILMELD HER](#). Sidste tilmeldingsfrist er den 4. april 2019 kl. 14.00.

c. Linje 9A

Linje 9A er omlagt grundet skybrudssikring af Peter Bangs Vej. Forvaltningen er blevet anmodet om en redegørelse.

Linje 9A kører normalt gennem Frederiksberg fra Flintholm Station ind ad Jernbane Allé, hvor den drejer ad Sønderjyllands Allé og derfra ad Peter Bangs Vej, Smallegade og Gammel Kongevej.

I anlægsperioden på Peter Bangs Vej kan linje 9A køre ad den almindelig rute i østlig retning fra Vanløse mod centrum af København. Der er tre stoppesteder på strækningen i østlig retning. Det første stoppested lige efter Dalgas Boulevard er midlertidigt lukket i den første periode indtil 12. april. De to øvrige betjenes som normalt, og det vil alle tre stoppesteder være efter 12. april. Ud af byen, i vestlig retning, er bussen omlagt til at dreje til højre ad Nordre Fasanvej fra Smallegade og til venstre ad Finsensvej, hvor linje 9A fortsætter ad Finsensvej til Flintholm Station.

Muligheden for i stedet at lade linje 9A dreje fra Finsensvej og køre ned ad Dalgas Boulevard, Peter Bangs Vej og Sønderjyllands Allé til Flintholm Station har været undersøgt i planlægningen af anlægsprojektet på Peter Bangs Vej. Antal- og betjening af stoppesteder er en balance mellem hensyn til passagererne i bussen, der kører gennem området og personer, der står af eller på ved de pågældende stoppesteder. Forvaltningen vurderer, at den nuværende omlægning er den bedste løsning i forhold til at tilgodese flest mulige passagerer og tage hensyn til økonomien.

I vestlig retning, hvor bussen er omlagt er der fire stoppesteder på Peter Bangs Vej mellem Dalgas Boulevard og Jernbane Allé, der i dag ikke bliver betjent, men som potentielt kunne betjenes, hvis bussen drejede fra Finsensvej ad Dalgas Boulevard. Stoppestederne er relativt godt benyttet, specielt til afstigning. Især stoppestedet ved Peter Bangs Vej Station benyttes til afstigning til at skifte til S-toget og stoppestedet ved Sønderjyllands Allé. I gennemsnit er der på en hverdag mellem 190 og 400 afstigere på de fire stoppesteder.

Til gengæld er der også mange, der sidder i bussen, som vil skulle vente yderligere, hvis linjen lægges tilbage ad Peter Bangs Vej. I gennemsnit sidder der på en hverdag mellem 990 og 1.500 passagerer i busserne mellem de pågældende stoppesteder. Herudover forventes der en ekstra udgift ved omvejskørslen, idet Movia vurderer, at der skal sættes en ekstra bus ind. Grunden hertil er det ekstra tidsforbrug, og at linje 9A også er omlagt i forbindelse med Gammel Kongevej. Dette medfører, at der ikke er noget tid at give af i køreplanen, og det vil derfor kræve en ekstra bus, at lægge linje 9A ad Dalgas Boulevard og Peter Bangs Vej.

En mulig omlægning kan iværksættes inden for 2 til 4 uger efter, at Frederiksberg Kommune tager en beslutning. Såfremt en omlægning iværksættes fra for eksempel tirsdag efter påske og frem til forventet igangsættelse af Nyt Bynet (forventet august) vil det koste Frederiksberg Kommune omkring 850.000 kr. i ekstra driftsomkostninger samt i kompensation for køreplansændring i utide.

Der er mulighed for at vente med omlægningen af linje 9A ad Dalgas Boulevard og Peter Bangs Vej, til Nyt Bynet starter op. Her vil det kunne meldes ind rettidigt i forhold til operatørerne, og udgiften for Frederiksberg Kommune vurderes at blive omkring 1,5 mio. kr. for perioden fra Nyt Bynet til afslutning af anlægget af Peter Bangs Vej (forventet 9 måneder).

Alternative valg i forhold til den nuværende omlægning

Brugere af linje 9A har med den nuværende omlægning følgende alternative valgmuligheder:

For brugere af stoppestedet ved Sønderjyllands Allé er der 500 meter at gå fra Finsensvej til Peter Bangs Vej. Det er også en mulighed, at tage linje 9A ét stop til Peter Bangs Vej eller alternativt, at køre med til Flintholm Station og tage linjen i den modsatte retning. Dermed kan man komme ned til krydset mellem Peter Bangs Vej og Sønderjyllands Allé og videre til Peter Bangs Vej Station. Fra Flintholm Station er det også muligt at tage S-toget til Peter Bangs Vej Station. Derudover vil det være muligt at benytte linje 72 til Peter Bangs Vej og Sønderjyllands Allé.

Udvalget bad om en status for træplantning på Nordre Fasanvej.

Punkt 112: Orientering om ophængning af valgplakater - regler med videre

05.14.08-G01-2-16

Resume

Med denne sag gives en orientering om reglerne for ophængning af valgplakater med videre, som også vil være gældende i forbindelse med det kommende folketingsvalg og Europa Parlamentsvalg. Udvalget forelægges sagen til orientering.

Beslutning

By- og Miljøudvalget tog orientering om ophængning af valgplakater – regler m.v. til efterretning.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at orientering om ophængning af valgplakater - regler m.v. tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Folketinget vedtog den 7. april 2011 nye regler for valgplakater på vejareal. Det betyder, at der er ens regler for ophængning af valgplakater i hele landet. Reglerne er indarbejdet i lov om offentlige veje henholdsvis lov om private fællesveje. Nedenfor er der givet et sammendrag af reglerne.

Plakaterne

Plakaterne må ikke være mere end 0,8 m², og de skal være vejrbestandige. Ophængte valgplakater skal være forsynet med navn, adresse og telefonnummer på den fysiske eller juridiske person, der har stået for ophængningen. Oplysninger om en juridisk person skal altid suppleres med oplysninger om navn, adresse og telefonnummer på en fysisk person (kontaktperson). Oplysningerne skal anføres på en sådan måde, at de er læselige i hele ophængningsperioden. Overholder valgplakaterne disse krav, skal der ikke søges tilladelse til ophængning.

Hvor må valgplakater hænges op

Valgplakater må hænges op på alle veje i master til vejbelysningen og elforsyning. På offentlige veje må de endvidere ophænges i vejtræer, hegn og "indretninger fæstnet i jorden", der skal bruges til at fremvise valgplakater. Valgplakater skal ophænges forsvarligt, så de ikke dækker over autoriseret afmærkning, færdselstavler, vejvisningstavler eller lignende. De må ikke forhindre oversigtsforhold eller i øvrigt udgøre en fare for trafikikkerheden. Valgplakater skal hænges på en sådan måde, at de ikke medfører skader på eller ændringer af vejtræer eller master til vejbelysning, hegn og indretninger til forsyningsvirksomhed. Valgplakater må ikke sømmes, nagles eller skrues op i træerne. Der må ikke saves eller beskæres for at kunne hænges valgplakater op.

"Lommeguide" til ophængning af plakater

Vejdirektoratet har udviklet en "lommeguide" i form af en grafik, der kan downloades til smartphones, så opsætterne af valgplakater kan have guiden på sig, når de sætter plakaterne op. Lommeguiden kan downloades på Vejdirektoratets hjemmeside om valgplakater.

Hvor må valgplakater ikke hænges op

Af hensyn til færdselssikkerheden er der en række steder, hvor valgplakater ikke må ophænges.

Relevant for Frederiksberg er:

- På samme indretning som autoriseret afmærkning, herunder færdselstavler, vejvisningstavler eller lignende udstyr.
- På højspændingsmaster, transformerstationer, kabelskabe og lignende.
- Nærmere end 0,5 m fra kørebane kant eller 0,3 m fra cykelstikant målt fra nærmeste kant af valgplakaten.
- Lavere end 2,3 m direkte over fortov eller cykelsti målt fra nederste kant af valgplakaten.
- Højere end 1,5 m under laveste strømførende ledning målt fra øverste kant af valgplakaten.
- På en sådan måde, at valgplakaten kan medføre skader på eller ændringer af vejtræer eller master til vejbelysning, hegn og indretninger til forsyningsvirksomhed.

Til vejledning for partierne kan det oplyses, at By-, Kultur- og Miljøområdet i forbindelse med vurderingen af, om valgplakater er ulovligt opsatte bl.a. vil anvende følgende betragtninger, som også er illustreret i Bilag 1:

- Plakater må ikke opsættes nærmere end 0,5 m fra kørebane kant eller 0,3 m fra cykelstikant målt fra nærmeste kant af valgplakaten og ikke lavere end 2,3 m direkte over fortov eller cykelsti målt fra nederste kant af valgplakaten.

- I lysmaster m.v., som er placeret uden for fortovsareal, modsat kørebane henholdsvis cykelsti, kan plakater ophænges i hvilken som helst højde, under forudsætning af, at de ikke er til gene for fodgængere, f.eks. ved at de er anbragt parallelt med fortovets længdeforløb. Plakaterne må ikke rage ud over fortovet, hvor der færdes fodgængere, med mindre højden på 2,3 meter respekteres.

Nedtagning af valgplakater

Hvis en eller flere valgplakater er ophængt i strid med reglerne for, hvor og hvornår valgplakater må ophænges og tages ned igen, skal ophænger eller dennes kontaktperson gives et påbud om at tage dem ned indenfor 24 timer.

Plakaterne skal nedtages af vejmyndigheden, hvis de ikke er nedtaget efter den angivne frist.

Plakater, som er hængt op på en sådan måde, at de udgør en umiddelbar og konkret fare for trafiksikkerheden, skal tages ned straks og uden varsel. Herefter skal der rettes henvendelse til den fysiske eller juridiske person om nedtagning og afhentning. Er valgplakaterne ikke afhentet senest 6 måneder efter valgdatoen, kan de destrueres.

Udgifterne til nedtagning af valgplakater samt udgifter til udbedring af skader på vejtræer og indretninger betales af ophænger, den fysiske eller den juridiske person, der er anført på valgplakaten.

Perioden for ophængning af plakater

Ophængning må ske den fjerde lørdag før valgdagen, og valgplakaterne skal være taget ned igen ved døgnets afslutning senest 8 dage efter valgdagen.

Tilbud om nedtagning af valgplakater

Frederiksberg Gartner- og Vejservice – FGV – tilbyder fortsat at tage valgplakater ned samlet efter valget. Plakaterne vil derefter kunne hentes på Skellet 27 senest 3 uger efter valget.

Prisen for nedtagning vil ved en bred tilslutning fra partiernes side være 12 kr. pr. plakat. Prisen er baseret på en marginalomkostningsbetragtning i forhold til almindelig renhold. Hvis alle partier tilslutter sig, vil prisen for nedtagning af valgplakater beregnes ud fra medgået tid, hvilket forventes at være billigere end 12 kr. pr. stk.

Prisen for nedtagning af ulovligt opsatte plakater eller plakater, der er til umiddelbar og konkret fare for trafiksikkerheden vil være 40 kr. pr. plakat.

Ønsker partierne at gøre brug af tilbuddet, skal det meddeles til FGV senest 14 dage før valgdagen på mail: FGV@frederiksberg.dk.

Andre events i forbindelse med valg

Der skal søges tilladelse til afholdelse af events og andre arrangementer i det offentlige byrum i forbindelse med et valg – eksempelvis opstilling af boder og lignende.

Økonomi

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

By- og Miljøudvalget, M, K.
LM/SV

Bilag

Illustrationer af regler for opsætning af valgplakater

Punkt 113: Forslag til beslutning fra rådmand Balder Mørk Andersen om bekæmpelse af madspild

07.00.00-G01-28-18

Resume

Rådmand Balder Mørk Andersen har stillet forslag om, at forvaltningen udarbejder en samlet strategi mod madspild i kommunens virke såvel som på private arbejdspladser og i husholdninger. Strategien skal resultere i en samlet set forbedret indsats på området og gerne inddrage aktører, der allerede nu gør en indsats. Sagen redegør for de muligheder, forvaltningen allerede nu har for at forbedre indsatsen mod madspild både i kommunens institutioner og ude hos de erhvervsdrivende, og for de fremtidige indsatser i forbindelse med en kommende Affalds- og Ressourceplan.

Beslutning

By- og Miljøudvalget indstiller, at der udarbejdes en samlet strategi mod madspild i kommunens virke såvel som på private arbejdspladser og i husholdningerne, og at det efterfølgende munder ud i en samlet set forbedret indsats på området, herunder gerne med aktører, der allerede nu gør en indsats, idet denne, i lighed med tidligere beslutningsforslag fra kommunalbestyrelsesmedlem Gunvor Wibroe og kommunalbestyrelsesmedlem Karsten Lauritsen om samlet politik mod madspild, behandlet i Kommunalbestyrelsen den 2. oktober 2017, kan indgå som et af indsatsområderne i den kommende Affalds- og Ressourceplan.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, hvorvidt der udarbejdes en samlet strategi mod madspild i kommunens virke såvel som på private arbejdspladser og i husholdningerne, og at det efterfølgende munder ud i en samlet set forbedret indsats på området, herunder gerne med aktører, der allerede nu gør en indsats.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsens oversendte den 12. november 2018 følgende forslag fra rådmand Balder Mørk Andersen om bekæmpelse af madspild.

"SF foreslår, at Kommunalbestyrelsen beslutter, at der udarbejdes en samlet strategi mod madspild i kommunens virke såvel som på private arbejdspladser og i husholdningerne, og at det efterfølgende munder ud i en samlet set forbedret indsats på området, herunder gerne med aktører der allerede nu gør en indsats.

Begrundelse:

Madspild udgør 24 % af affaldet i skraldespanden, og samlet set smides der årligt i Danmark 260.000 tons mad ud i husholdningerne, som kunne have været brugt.

Inden for servicesektoren er der et madspild på 227.000 tons om året. Det fordeler sig inden for både handelssektoren, hoteller, restauranter, institutioner og kantiner.

Kommunens virke indgår i dette tal, og kunne vi som det mindste få systematiseret kampen mod madspild i vores kommunale institutioner, ville vi som kommune være nået et flot stykke vej.

Allerede nu er der aktører og private virksomheder der gør en flot indsats. Lad os fremhæve, understøtte og udbrede denne indsats, så endnu flere får øjnene op for, at kampen mod madspild er en helt central klima- og ressourceindsats, som kun vil vokse sig større og stærkere. Samtidig forener denne kamp både det fælles og det personlige ansvar.

Hvor der skulle være lovgivningsmæssige forhindringer, bør det vurderes, om kommunen bør rette henvendelse til Folketinget om forenklinger."

Bemærkninger til forslag

Der skal i 2020 udarbejdes en ny Affalds- og Ressourceplan. Forvaltningen finder, at en samlet strategi mod madspild, der både sikrer en forankring af kampen mod madspild i kommunens eget virke samt inddrager private husholdninger og erhverv, naturligt kan indarbejdes som et af indsatsområderne i den nye plan. Den nye affalds- og ressourceplan forventes at kunne træde i kraft i begyndelsen af 2021. På dette tidspunkt vil den nye ordning for madaffald have været fuldt implementeret i alle kommunens institutioner i et helt år. Forvaltningen forventer derfor at have et godt grundlag for at vurdere, hvor store mængder madaffald, der reelt produceres fra institutionerne, da madaffaldet ikke længere indgår i

mængden af restaffald. Dermed forventer forvaltningen også, at det kan blive muligt at vurdere en reel effekt af en samlet strategi mod madaffald i kommunens institutioner.

Selvom der endnu ikke er en samlet strategi for kampen mod madspild, så har forvaltningen allerede sat madspild på dagsordenen i kommunens eget regi og i andre relevante sammenhænge. Det foregår i forbindelse med implementeringen af den nye ordning for madaffald på rådhuset og i alle de kommunale institutioner, som forventes fuldt gennemført ved udgangen af 2019. Informationen om den nye ordning for madaffald har, udover vejledning i håndtering af madaffald, også fokus på at undgå madspild. Ligeledes har forvaltningen også madspild på dagsordenen i forbindelse med vejledningsbesøg hos virksomheder, herunder supermarkeder, hoteller, restauranter og kantiner, og i forvaltningens samarbejde med de erhvervsdrivende i regi af netværket "Go Green Danmark". Her inviterer forvaltningen til fire temamøder med erhvervsnetværket i 2019. FN's verdensmål har høj prioritet ved disse møder, og madspild er et vigtigt tema i den sammenhæng.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer:

By-, Kultur - og Miljøområdet vurderer, at der kan udarbejdes en samlet strategi mod madspild i kommunens virke såvel som på private arbejdspladser og i husholdningerne, idet denne kan indgå som et af indsatsområderne i den kommende Affalds- og Ressourceplan. Forvaltningen anbefaler på den baggrund, at man vedtager forslaget.

Forvaltningen vurderer desuden, at en samlet strategi mod madspild som en selvstændig indsats i den kommende Affalds- og Ressourceplan, vil kunne resultere i en målbar nedbringelse af madspild.

Forvaltningen vurderer også, at det allerede nu er relevant at informere om madspild, i forbindelse med implementeringen af den nye ordning for madaffald i kommunens institutioner, men at denne indsats i sig selv ikke vil rykke væsentligt på det samlede madspild. Forvaltningen vurderer, at det nuværende fokus på madspild i vejledningen og samarbejdet med det private erhvervsliv kan danne et godt grundlag for en fremtidig samlet strategi, der også inddrager erhvervet som en aktiv aktør i kampen mod madspild.

Økonomi

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget, M, K.
CS/AMT

Punkt 114: Eventuelt frikommuneforsøg på jordforureningsområdet

09.08.00-G01-2-19

Resume

Forvaltningen er anmodet om at undersøge, om den offentlige indsats på jordforureningsområdet eventuelt kan varetages af Frederiksberg Kommune som led i et frikommuneforsøg. Forvaltningen har på den baggrund forespurgt Økonomi- og Indenrigsministeriet om muligheden. Ministeriet har meldt tilbage, at "det principielt er muligt at søge om forsøgsvis at løse en regional opgave". Ministeriet gør dog eksplicit opmærksom på, "at frikommuneforsøg ikke er omfattet af DUT, men skal finansieres inden for egen ramme". På denne baggrund skal udvalget tage stilling til, hvorvidt der skal søges om, at Frederiksberg Kommune som et frikommuneforsøg overtager den offentlige indsats på jordforureningsområdet fra regionen.

Beslutning

By- og Miljøudvalget vedtog, at Frederiksberg Kommune aktuelt ikke skal ansøge om deltagelse i frikommuneforsøg på jordforureningsområdet.

Indstilling

By-, Kultur og Miljøområdet indstiller, at udvalget tager stilling til, hvorvidt Frederiksberg Kommune skal ansøge om deltagelse i frikommuneforsøg på jordforureningsområdet.

Sagsfremstilling

By- og Miljøudvalget udsatte på mødet den 4. februar 2019 sagen, med henblik på, at forvaltningen går i dialog med regionen om omkostningerne på jordforureningsområdet. Denne indstilling følger op på sagen og beskriver omfanget af opgaver og forpligtelser for Frederiksberg Kommune, som et eventuelt frikommuneforsøg på jordforureningsområdet vil omfatte.

Opgaver som skal overtages fra Region Hovedstaden i forbindelse med et eventuelt frikommuneforsøg på jordforureningsområdet

De opgaver på jordforureningsområdet, som Frederiksberg Kommune vil i givet fald komme til at overtage fra Region Hovedstaden i forbindelse med et eventuelt frikommuneforsøg omfatter:

1. Kortlægning af muligt forurenede arealer (kortlægning på vidensniveau 1, V1) og konstaterede forurenede arealer (kortlægning på vidensniveau 2, V2) på baggrund af historiske redegørelser og forureningsundersøgelser
2. Gennemførelse af afværgeprojekter til sikring af drikkevandsressourcen, samt afværgeprojekter, der skal sikre mennesker mod forureningen.
3. Oprydninger efter Værditabsordningen.
4. Overvågning af forureningen fra en kortlagt ejendom.
5. Udstede udtalelse til kommunen om frivillige bygge- og anlægsarbejder, f.eks. oprydninger, på en kortlagt/forurenede ejendom (bortfalder).
6. Indberetning af aktiviteter på jordforureningsområdet til Miljøstyrelsen.

Årlige omkostninger til varetagelse af den offentlige indsats på Frederiksberg

Ved kommunalreformen i 2007 blev der overdraget ressourcer til opgavevaretagelsen af den offentlige indsats på Frederiksberg svarende til årligt ca. 5,4 mio. kr. samt 2 årsværk til Region Hovedstaden. Foranlediget af nærværende sag har forvaltningen bedt om regionens vurdering af, om dette beløb (pristalsreguleret) i dag vil dække den nødvendige opgavevaretagelse, såfremt Frederiksberg Kommune som del af et frikommuneforsøg overtager opgaven fra regionen i en periode.

Regionen påpeger, at omkostningerne til opgavevaretagelsen helt overordnet vil være styret af omfanget af den indsats, der ønskes udført. Efter regionens vurdering kan det i nærværende sag være relevant at anvende det pristalsregulerede 2007-omkostningsbeløb, der afspejler Frederiksberg Kommunes indsats på daværende tidspunkt, som et bud på Frederiksberg Kommunes årlige omkostninger til opgaven i forbindelse med et eventuelt frikommuneforsøg.

Omkostninger til langsigtet indsats til grundvandsbeskyttelse

I forbindelse med udarbejdelse af den samfundsøkonomiske analyse af drikkevandsindvindingen på Frederiksberg har Region Hovedstaden stillet den omkostningsanalyse til rådighed, som ligger til grund for regionens prioritering Vejen til ren jord og rent vand. Det fremgår af regionens analyse, at de langsigtede omkostninger til en komplet

grundvandsbeskyttende indsats i indvindingsoplandet til Frederiksberg Vand samlet vil udgøre 1.530 mio. kr. over en 30-årig periode, baseret på en årlig indvinding på 2,5 mio. m³ vand.

Omkostningerne til den langsigtede indsats med grundvandsbeskyttelse i indvindingsoplandet til Frederiksberg Vand, der omfatter størstedelen af Frederiksberg Kommune samt en del af Københavns Kommune, er i den samfundsøkonomiske analyse nøjere gennemgået og opjusteret til 1.630 mio. kr. Heraf udgør omkostningerne til grundvandsbeskyttelse af lokaliteter beliggende inden for Frederiksberg Kommune samlet 861 mio. kr. over en 30-årig periode.

By-, Kultur og Miljøområdets vurdering

Forvaltningen har følgende betragtninger i forhold til opgaver, tidsperspektiv og økonomi forbundet med eventuel overtagelse af jordforureningsopgaven fra Region Hovedstaden:

Opgaver

Ad 1 Forureningskortlægning

Som det fremgår af den nedenstående tidligere sagsfremstilling har Region Hovedstaden i 2019 planlagt at gå i gang med en systematisk forureningskortlægning af muligt forurenede grunde på Frederiksberg, kaldet V1 kortlægning. V1 kortlægningen baserer sig på indledende historiske redegørelser, der på Frederiksberg omfatter 1.055 lokaliteter. De historiske redegørelser vil føre til V1-kortlægning af en del af grundene. Hvor mange grunde det vil dreje sig om er uvist. Det vides ikke, hvornår V1-kortlægningen vil være afsluttet, da det samlede arbejde er omfattende, men regionen forventer, at opgaven strækker sig over minimum et år.

I den forbindelse skal der særligt gøres opmærksom på, at grundejere af V1-kortlagte boligejendomme har ret til at få udført en afklarende undersøgelse af, om der findes forurening på grunden, inden for et år fra de har anmodet om det, en såkaldt 1-års boligundersøgelse. Hvor mange boligejendomme, som kortlægges frem til et eventuelt overtagelsestidspunkt og i den resterende forsøgsperiode, og hvor mange af disse, der vil i givet fald vil anmode om 1-års boligundersøgelse, kan ikke forudses. Omkostningerne til en 1-års boligundersøgelse forventes i gennemsnit at være i størrelsesorden 100.000 - 150.000 kr. pr. lokalitet.

Ad 2 Gennemførelse af afværgeprojekter

Region Hovedstaden driver 5 afværgeanlæg overfor grundvandsforurening. Regionen planlægger i år at revurdere to af disse, dvs., at de tekniske anlæg gennemgås med henblik på en vurdering af, om anlægget kan optimeres. Der udføres i forbindelse med revurderingen ikke supplerende undersøgelser af restforureningen i jord og grundvand, hvilket under normale omstændigheder er en forudsætning for en fyldesgørende vurdering af anlæggets effektivitet. Dette skyldes, at regionen ekstraordinært og uden for deres prioritering, er kommet Frederiksberg Kommune imøde, og kommunen for egne midler har påbegyndt de nødvendige supplerende undersøgelser. Opgaven med drift og vedligehold af de tekniske anlæg vil i givet fald blive overdraget til Frederiksberg Kommune. Udover de 5 eksisterende afværgeanlæg, er det sandsynligt, at kommunen i forsøgsperioden vil søge at iværksætte yderligere afværgeindsats overfor forurening som truer Frederiksberg Vands indvindingsboringer.

Ad 3 Oprydninger efter Værditabsordningen

Grundejere, som har købt en grund uden at vide, at den var forurenede, har en mulighed for at søge om at få grunden oprenset gennem Værditabsordningen. Frederiksberg Kommune vil i en evt. forsøgsperiode være forpligtet til at foretage oprensning på forurenede grunde på Frederiksberg, der opfylder betingelserne for optagelse i værditabsordningen. Hvor mange grunde der, som følge af regionens systematiske kortlægning, vil kunne blive tale om, er uvist.

Ad 4 Overvågning af forurening fra en kortlagt ejendom (5 lokaliteter)

Frederiksberg Kommune foretager monitorering af grundvandskvaliteten i kommunen. Monitoreringen inkluderer, efter aftale med regionen, også de 5 nedenævnte lokaliteter, som regionen har ansvaret for. Der vurderes ikke at ville være betydende ekstraomkostninger forbundet med overtagelse af denne opgave.

Ad 5 Udstede udtalelse til kommunen om frivillige bygge- og anlægsarbejder, f.eks. oprydninger, på en kortlagt/forurenede ejendom (bortfald)

Kommunen er myndighed på tilladelser efter jordforureningsloven til bygge- og anlægsarbejde på kortlagte arealer og regionen er høringspart. I en eventuel forsøgsperiode vil regionen ikke være høringspart, da opgaven udelukkende ligger i kommunen. Det betyder, at sagsbehandlingstiden for denne type sager i forsøgsperioden vil kunne reduceres med op til 4 uger, som er regionens høringsfrist.

Ad 6 Indberetning af aktiviteter på jordforureningsområdet til Miljøstyrelsen

I en eventuel forsøgsperiode vil kommunen skulle indberette relevante jordforureningsdata til Miljøstyrelsen / Danmarks Miljøportal gennem regionernes fælles database JAR (Jordforureningslovens Areal Register). Varetagelse af opgaven

kræver oprettelse af adgang og administrationsrettigheder til JAR samt uddannelse/certificering af personale. Kravene til datahåndtering i JAR er omfattende og vil medføre et (væsentligt) øget tidsforbrug i forbindelse med sagsbehandlingen. Der skal hvert år foretages en fuldstændig indberetning til Miljøstyrelsen af:

- forureninger, som er kortlagt på vidensniveau 1 eller 2 efter jordforureningsloven
- forureninger, som har været kortlagt på vidensniveau 1 eller 2, men som er udgået af kortlægningen
- offentlige undersøgelser, som er gennemført på kortlagte lokaliteter og udgåede lokaliteter (udgået efter kortlægning og udgået inden kortlægning)
- afværgeforanstaltninger (offentlige, frivillige, påbud), som er gennemført på kortlagte lokaliteter samt udgåede lokaliteter (udgået efter kortlægning og udgået inden kortlægning)

Tidsperspektiv

Frikommuneforsøgsperioden kan løbe frem til 1. juli 2024. Denne tidshorisont år er efter forvaltningens vurdering ikke tilstrækkelig til at opnå en reel forbedring af grundvandskvaliteten på Frederiksberg. Erfaringer fra såvel Region Hovedstaden som den tidligere Frederiksberg Amtskommune viser, at grundvandsbeskyttelsesindsatsen tager lang tid, 20-30 år er ikke ualmindeligt. På Frederiksberg er udfordringen, at forureningssituationen pt. ikke er fuldt klarlagt, da ikke alle potentielle grunde er vurderet i forhold til kortlægning. Først når Frederiksberg Kommune er fuldt V1-kortlagt kan der skabes et overblik over den potentielle forureningssituation. Herefter skal der iværksættes indledende, og på baggrund heraf, videregående undersøgelser, inden der kan tages stilling til om der er behov for afværgeforanstaltninger overfor forureningen. Processen hertil tager for den enkelte sag typisk 3-6 år, afhængig af økonomi samt kompleksiteten af forureningen. Er der mange sager, vil det være nødvendigt at udføre indsatsen i puljer over en årrække. Efterfølgende afværgeforanstaltninger omfatter typisk afgravning af jord og/eller etablering af tekniske anlæg, der skal rense grundvandet og/eller indeklimaet i boliger for forurening. Oprensning af grundvandsforurening forløber typisk over en lang tidperiode. De 5 afværgeanlæg på Frederiksberg har på nuværende tidspunkt været aktive i ca. 20 år og er stadig nødvendige. Det betyder, at forsøgsperioden antagelig kun vil række til at få overblik over opgaven og opstarte indsatsen. Hvis Frederiksberg Kommune selv skal varetage den offentlige indsats på jordforureningsområdet, vil dette kun give mening, hvis forsøgsperioden bliver så lang, at der vil være en reel mulighed for at få en effekt af indsatsen, dvs. minimum 5 - 10 år.

Økonomi

Da der ikke tilføres økonomi (DUT-midler) til løsning af opgaver i forbindelse med frikommuneforsøg, vil omkostningerne til varetage af jordforureningsopgaven skulle finansieres af kommunes egne midler. Samlet set vil overtagelse af jordforureningsopgaven i en forsøgsperiode frem til 2024, baseret på 2007-indsatsniveauet, beløbe sig til ca. 26,4 mio. kr., under forudsætning af, at opgaven kan løftes med 2 årsværk á 600.000 kr. pr. år. Overtagelse og opstart af denne meget store og komplekse opgave fra regionen vil erfaringsvis medføre behov for flere end 2 årsværk til at løse de mange forskellige opgaver og komplekse arbejdsgange, som i regionen varetages af medarbejdere med specialkompetencer.

Region Hovedstaden har desuden tilkendegivet, at den er bundet af prioriteringerne i jordplanen "Vejen til ren jord og rent vand", der ikke prioriterer grundvandsbeskyttende indsats i indvindingsoplandet til Frederiksberg Vand. Regionen vurderer på den baggrund, at det ikke er sandsynligt, at indsats igangsæt af Frederiksberg Kommune i en eventuel forsøgsperiode vil blive videreført efter forsøgsperiodens afslutning. Det betyder, at Frederiksberg Kommune ikke kan forvente at få et tilstrækkeligt udbytte af de investeringer, som måtte blive foretaget i forsøgsperioden.

Forvaltningens samlede vurdering

Forvaltningen vurderer samlet, at overtagelse af jordforureningsopgaven som led i et frikommuneforsøg vil være behæftet med store økonomiske risici, relateret til følgende:

- forpligtelse til at udføre et ukendt antal 1-års boligundersøgelser, der kan lægge pres på økonomi og indsats i forsøgsperioden
- for kort forsøgsperiode holdt op imod, at et reelt udbytte typisk først kommer efter en langsigtet grundvandsbeskyttelseindsats
- muligt tab af investeringer, hvis der ikke vil blive fulgt op på indsatsen efter afslutning af forsøgsperioden

På baggrund af ovenstående anbefaler forvaltningen som udgangspunkt, at Frederiksberg Kommune ikke ansøger om deltagelse i frikommuneforsøg på jordforureningsområdet. Ønskes det, uagtet dette, alligevel at søge om frikommuneforsøg på jordforureningsområdet anbefaler forvaltningen, at der i ansøgningen lægges op til først at overtage opgaven når regionen har afsluttet V1-kortlægningen, idet det først på dette tidspunkt vil være muligt at få et overblik over den potentielle forureningssituation og det mulige antal 1-års boligundersøgelser.

Tidligere sagsfremstilling

Frikommuneforsøg har til formål at afprøve nye og mere effektive måder at løse kommunale opgaver på. Med afsæt i, at frikommuneforsøg umiddelbart omhandler kommunale opgaver, har forvaltningen forespurgt Økonomi- og Indenrigsministeriet om, hvorvidt det tillige vil være muligt som frikommuneforsøg at overtage en regional opgave som indsatsen på jordforureningsområdet.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har meldt tilbage, at "det principielt er muligt at søge om forsøgsvis at løse en regional opgave". Ministeriet gør dog eksplicit opmærksom på, "at frikommuneforsøg ikke er omfattet af DUT, men skal finansieres inden for egen ramme".

Ministeriet har endvidere i sit svar anbefalet, i en eventuel ansøgning at "referere til, hvad det er for en samfundsmæssig problemstilling I ønsker at løse, samt at overveje, om det er et løsningsforslag, der har potentiale for kommunerne/den offentlige sektor generelt. Givet at det er en ny opgave for kommunen kan I endvidere overveje, om det er muligt at dokumentere eller sandsynliggøre i ansøgningen, at I har kompetencerne til at løfte opgaven."

Meldingen fra Økonomi- og Indenrigsministeriet betyder, at der kan søges om frikommuneforsøg på området, men at der som udgangspunkt ikke vil blive overført midler fra regionen til varetagelse af opgaven. Det skal dog bemærkes, at selv om det er muligt, at søge om et frikommuneforsøg, er det ikke givet, at dette vil blive imødekommet.

Region Hovedstadens aktuelle indsats på jordforureningsområdet på Frederiksberg

Region Hovedstaden prioriterer ikke indsats overfor jordforurening på Frederiksberg, dvs. nye undersøgelser af grundvandsforurening, men regionen udfører undersøgelser af indeklimarisiko, driver afværgeanlæg overfor grundvandsforurening og monitorer grundvandskvalitet i udvalgte borer. Status for regionens indsats i år og næste år er:

- Undersøgelser af indeklimaforurening: 1 lokalitet er igangsat i 2018, 1 lokalitet igangsættes i 2019/2020
- Afværgeforanstaltninger over for grundvandsforurening: 5 lokaliteter, 2 anlæg revurderes i 2019
- Monitorering af grundvandskvalitet: 5 lokaliteter
- Systematisk forureningskortlægning af Frederiksberg Kommune gennemføres i 2019

Eventuel statslig overtagelse af den forebyggende indsats på jordforureningsområdet

I regeringens udspil til sundhedsreformen lægges der op til flytning af en række regionsopgaver til stat og kommuner. Regeringen foreslår således, at staten overtager regionernes opgaver med at bekæmpe jordforurening. Regeringen har i den forbindelse tilkendegivet, at dette indebærer en effektiviseringsgevinst (op mod ½ mia. kr.), som den vil prioritere til indsatsen mod de såkaldte generationsforureninger (Cheminova, Høfde 42, Grindstedværket m.v.). På denne baggrund forekommer det ikke sandsynligt, at flytning af ansvaret fra regionerne til staten vil medføre en øget prioritering af de indsatser, som Frederiksberg Kommune har efterlyst – måske snarere tværtimod

Overdragelse af ansvaret på jordforureningsområdet fra regionerne til staten kan betyde, at de indsatser, som Region Hovedstaden udfører og har planlagt på Frederiksberg, fremadrettet kan blive reduceret eller måske helt bortfalde. Dette kan betyde, at grundvandskvaliteten på Frederiksberg yderligere forringes. Hvis grundvandskvaliteten skal forbedres eller blot fastholdes, kræver dette som minimum en indsats svarende til regionens nuværende indsats, og at den økonomi, der er afsat hertil, overdrages til Frederiksberg Kommune.

By-, Kultur og Miljøområdets vurdering

Det er forvaltningens vurdering, at eventuel overtagelse af regionens opgaver vedrørende jordforurening som frikommuneforsøg i høj grad må afhænge af, om der kan sikres den fornødne økonomi til at varetage opgaven. Økonomi- og Indenrigsministeriets melding om, at et forsøg ikke er underlagt DUT, er i tråd med de generelle rammer for frikommuneforsøg, hvor det er forudsat, der ikke tilføres kommunerne yderligere økonomi. I givet fald er dette en væsentlig udfordring.

Det er forvaltningens vurdering, at den fornødne ekspertise til at overtage opgaven er til stede i kommunen i dag, men at overtagelse af opgaven medfører behov for at supplere ressourcerne som en del af den samlede økonomi.

Det kan, uagtet at der umiddelbart ikke medfølger nødvendig økonomi, overvejes at ansøge om deltagelse i frikommuneforsøget på jordforureningsområdet med henblik på dels at styrke fokus på problematikken med stigende forureningsniveauer i grundvandet, som regionens manglende prioritering på Frederiksberg har medført, dels at søge en forhandling om overførelse af den nødvendige økonomi. Det skal bemærkes, at der er ansøgningsfrist for 1. runde af ansøgninger den 1. april. Det kan eventuelt overvejes at afvente med en ansøgning til 2. runde, der har ansøgningsfrist 1. oktober og i mellemtiden sondere mulighederne for overdragelse af økonomi.

Det er endelig forvaltningens vurdering, at en kommende overdragelse af ansvaret for jordforureningsopgaven fra regionerne til staten vil kunne medføre en forringet offentlig indsats på Frederiksberg.

Økonomi

Sagen har ikke umiddelbart økonomiske konsekvenser. En eventuel senere kommunal overtagelse af forebyggelsesindsatsen på jordforureningsområdet vil dog medføre betydende udgifter, hvis finansiering afhænger af, om der kan opnås medfølgende overdragelse af økonomi. Der er dog som nævnt ikke umiddelbart lagt op til en overdragelse af økonomi.

Størrelsen af den nødvendige økonomi vil bero på en nærmere vurdering / analyse, der i givet fald ligeledes vil skulle forhandles med regionen/staten, såfremt der kan opnås tilsagn om overdragelse af økonomi.

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

By- og Miljøudvalget
CS/JJ

Historik

By- og Miljøudvalget 2018-21, 4. februar 2019, pkt. 64:

By- og Miljøudvalget udsatte sagen og anmodede om, at forvaltningen går i dialog med regionen om omkostningerne på jordforureningsområdet.

Indstilling 4. februar 2019, pkt. 64:

By-, Kultur og Miljøområdet indstiller,

hvorvidt Frederiksberg Kommune skal ansøge om deltagelse i frikommuneforsøg på jordforureningsområdet.

Punkt 115: Endelig vedtagelse - Bevarende lokalplan 193 for Fuglebakkebebyggelsen

01.02.00-P16-3-18

Resume

Forslaget til Lokalplan 193 for Fuglebakkebebyggelsen med tilhørende forslag til Kommuneplantillæg 5 har været i offentlig høring, og der er indkommet hørings svar, som har givet anledning til ændringsforslag til planerne. By- og Miljøudvalget skal tage stilling til, om planerne skal vedtages endeligt med de ændringer, der fremgår af sagsfremstillingen.

Beslutning

By- og Miljøudvalget udsatte sagen efter drøftelse.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at bevarende Lokalplan 193 med tilhørende Kommuneplantillæg 5 for Fuglebakkebebyggelsen vedtages endeligt med de ændringer, der fremgår af sagsfremstillingen.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen vedtog den 27. august 2018 at offentliggøre forslag til Lokalplan 193 med tilhørende Kommuneplantillæg 5 i en periode på 8 uger, at afholde åbent hus, og ikke at udarbejde miljøvurdering. By- og Miljøudvalget besluttede, at alternativet vedr. kviste skulle indgå i høringsmaterialet.

Baggrunden for lokalplanforslaget er et ønske fra ejerlaugene i området om en bevarende lokalplan, der bedre end de oprindelige deklarerationer med 'facadecensur-bestemmelser' sikrer den bevaringsværdige bebyggelse, der er udpeget i kommuneplanen. Udarbejdelsen er i tråd med kommuneplanens retningslinje om, at der skal udarbejdes bevarende lokalplaner for boligområder i den vestlige del af kommunen, som erstatning for Byplanvedtægt 27 og dermed jf. kommuneplanens rammebestemmelser give mulighed for udnyttelse af tagetager i række- og dobbelthusene.

Lokalplanen har til formål at sikre,

- at Fuglebakkebebyggelsen, der er udpeget som kulturmiljø, bevares som et homogent og attraktivt kvarter med markante fællestræk i materialer og form
- at sikre bevaring af områdets bevaringsværdige bygninger og give rammer for tilføjelse af nye elementer i overensstemmelse med den oprindelige byggeskik
- at understøtte bydelsstrøget 'Godthåbsvej Vest' ved udlæg af detailhandelskvadratmetre og give mulighed for erhverv i stueetagen mod Godthåbsvej, der understøtter gademiljøet, samt at fastholde det øvrige lokalplanområde til boligformål
- at sikre en tidssvarende bebyggelse ved at give mulighed for udnyttelse af tagetagen i række- og dobbelthusene til boligformål i sammenhæng med eksisterende boliger og give mulighed for støjforanstaltninger og klimatilpasning i respekt for det bevaringsværdige miljø,
- at fastholde områdets grønne karakter ved bevaring af haver omkranset af karakteristiske hegn, og bevaring af udpegede bevaringsværdige træer og fastholdelse af offentligt grønt rekreativt anlæg ved Egernevej

Kommuneplantillægget udskiller et nyt rammeområde 4.B.14 fra rammeområde 4.B.5 til bebyggelsen ud mod Godthåbsvej og lægger de to dobbelthusbebyggelser ind under rammeområde 4.A.4 for rækkehusene og øger bebyggelsesprocenten til henholdsvis 160 og 115, så den bevaringsværdige bebyggelse kan rummes her indenfor. Kommunetillæggets øgede bebyggelsesprocenter svarer til de faktiske bebyggelsesprocenter og sikrer mulighed for genopførelse f.eks. ved brand.

Høring

Planforslagene har været i offentlig høring i perioden fra den 5. september til den 31. oktober 2018. Der blev afholdt åbent hus om planforslagene den 11. oktober 2018 i 'Pyramiden' på Skolen på Duevej. Ca. 80 borgere mødte op. Temaerne ved de tre temaborde til åbenthushæftningen var tema 1: Formål og anvendelse, tema 2: Byggeriet og bevaring og tema 3: Vej, parkering og beplantning. Der var en god stemning på mødet, hvor mange var positive overfor bestemmelserne i lokalplanforslaget for området, men også nogle der fandt dem for snævre og nogen der fandt dem for løse. Spørgsmål og kommentarer ved arrangementet afspejles i de indkomne hørings svar.

By-, Kultur- og Miljøområdet har i høringsperioden modtaget 31 hørings svar. Hørings svarene kommer primært fra ejere, beboere og foreninger indenfor området.

- Der er en del hørings svar vedrørende kvistaltaner på række- og dobbelthuse. Ejerlaugene, som alle ejerne i række- og dobbelthusene er repræsenteret af, og en række andre hørings svarere foreslår, at der gives mulighed for kvistaltaner. Bevaringsforeningen og en række andre hørings svarere foreslår, at fastholde at der ikke kan etableres kvistaltaner. Et tilknyttet emne er omfang og placering af tagvinduer.

- En række høringssvar, herunder via en underskriftsindsamling, er imod muligheden for altaner på nordsiden af de 4 etageejendomme i 3½ etager ved Godthåbsvej, mens andre foreslår at fastholde eller udvide muligheden.
- Et andet gennemgåede tema er beplantningshøjder og udpegning af bevaringsværdige træer.
- Derudover er der kritik af processen, hvor der til et dialogmøde i januar 2018 var flere kvistmodeller i spil, mens det lokalplanforslag der har været i høring ikke gav mulighed for kviste.
- Der er flere høringssvar om portenes og bagvejenes status og brug.
- Herudover er der en række emner om anvendelse, affald, bygningsdetaljer, mindre anlæg mv. og forslag til ændringer i kommuneplantillæggets etageantal, bilag, tekst og fotos.

- Forvaltningen anbefaler, at det lokalplanforslag, der har været i høring, der ikke giver mulighed for kviste/kvistaltaner på række- og dobbelthusene, vedtages, da det bedst fastholder Fuglebakkebebyggelsens særlige kvaliteter, med de karakteristiske sammenhængende tagflader på række- og dobbelthusene. Det anbefales derfor, at fastholde muligheden for tagvinduer i et højere format end hidtil brugt og med en placering længere nede på tagfladen, så de kan anvendes som redningsvinduer. Det giver mulighed for udnyttelse af tagetager til boligformål. Samtidigt anbefales det at fastholde, at tagetager, der ikke anvendes til boliger kun kan isættes mindre 'bevaringsvinduer'.

- Det vurderes, at alternativet vedrørende kviste, der indgik i høringsmaterialet, også vil være indenfor lokalplanens formålsbestemmelse om at fastholde og bevare Fuglebakkebebyggelsens særlige kvaliteter. Det alternative forslag friholder tagfladerne mod de omgivende veje; Egernvej, Vagtelvej, Solsortvej, Fuglebakkevej og Duevej for kviste/kvistaltaner, men giver mulighed for én type altankvist mod bagveje/bagsider. Det vil fastholde de karakteristiske sammenhængende tagflader mod vejene, men ikke mod bagvejene. Det vil på sigt kunne give et ensartet udtryk for kvistaltaner mod bagvejene, samt give høj bokvalitet i boligernes tagetage med god udnyttelse af kvadratmeterne og med gode dagslysforhold. Hvis det besluttes, at give mulighed for én type kvistaltan, bør bilag 4 suppleres med bilag 4a, som foreslået af ejerlaugene.

- Forvaltningen anbefaler, at fastholde muligheden for altaner/franske altaner på nordsiden af bebyggelsen mod Gothåbsvej, som beskrevet i lokalplanforslagets bestemmelser. Det vil være i overensstemmelse med kommunalbestyrelsens målsætning i Altanmanualen om, at der ”som udgangspunkt gives mulighed for etablering af altaner på Frederiksberg, når etableringen kan ske uden væsentlige u hensigtsmæssige indbliksgener og skyggeeffekter og når der ikke er væsentlige arkitektoniske hensyn der taler imod”. Der er med udgangspunkt i kommunens altanmanual fastsat konkrete bestemmelser i lokalplanforslaget for altaner på etageejendommenes bagfacader.

- Det anbefales, at fastholde lokalplanens bestemmelser, der udpeger bevaringsværdige træer (uden højdebegrænsning), der står ud mod vejene og væk fra de bolignære havearealer. Ligeledes anbefales det at fastholde, at det i øst-vestvendte haver kun er op mod nordskellet at der fastsættes en højdebegrænsning på (ny)plantning af træer/beplantning. Inden for Lille Godthåb vejlaugets område foreslås det, at deklARATIONENS punkt med en generel maksimal beplantningshøjde fortsat skal gælde, da det kun er vejlaugene der er påtaleberettiget. Det anbefales at indføre en sydlig zone i sydvendte haver hvor højdebegrænsningen lempes.

- Det anbefales, at fjerne bestemmelse om fri og uhindret adgang i punkt om veje og i stedet henvise til de oprindelige deklARATIONENS bestemmelser herom. Det anbefales at bevare vejstrukturen, herunder at der er adgang til to af bagvejene via porte, samt at give mulighed for port-låger, der dog ikke kan være lukkede/aflåste jf. deklARATIONENS bestemmelser og fri og uhindret passage.

- Det anbefales at fastholde bestemmelse om begrænsning i udeserveringsarealer, om boligstørrelser, parkering- og opholdsnorm, zoner til/bestemmelser om mindre bygninger, farve- og materialebestemmelser, om bygningsdetaljer, på nær de i nedenstående afsnit oplyste ændringsforslag,

- Det anbefales at fastholde kommuneplantillæggets etageantal.

Alle høringssvar fremgår af bilag 1. Alle høringssvar er resumeret og vurderet i bilag 2. Da enkelte afsendere af høringssvar ønsker anonymitet, er disse anonymiseret i de åbne bilag, men fremlagt med fulde navn og adresse i de lukkede bilag.

Ændringer til lokalplanen

Som følge af høringssvarene er der følgende forslag til ændringer i lokalplanen og kommuneplantillægget:

- I lokalplanens redegørelse
  - udskiftes foto side 11,
  - i afsnit om Detailhandel præciseres det at der kan etableres erhverv i stueetagerne, herunder butikker, i Godthåbsvej 100-102 og 114-116, hvis de kan indpasses uden omdannelse af facaden.
  - Der tilføjes servitutnumre i afsnit om Servitutter og punkt 3 om beplantning i servitut lyst for 1. etape af bebyggelsen mellem Fuglebakkevej, Duevej, Godthåbsvej og Egernvej erstattes ikke af lokalplanen.
- I Lokalplanens bestemmelser
  - i punkt 4.1 om fri og uhindret passage på veje, gennem porte/gårde og ved tværstier og bagveje fjernes og der

henvises i note til deklARATIONER lyst 21-10-1927 og 10-11-1929 om vejforhold, der fortsat gælder.

- Foto side 35, 36, 44 og 51 udskiftes eller beskæres.
- I punkt 6.2 fastsættes det at espalierer skal udføres i træ.
- Note til punkt 6.6 om skorstene ændres så der står at manglende skorstene bør, og ikke skal, genetableres ved omlægning/renovering af tage.
- At lade punkt 6.7 om øgning af karnapvinduers højde udgå,
- Til punkt 6.6 om vinduer tilføjes note med mål og illustration af de oprindelige spinkle vinduesdimensioner.
- Til punkt 6.8 om døre tilføjes at porte i portejendommene skal udformes som vist i bilag 5 og fremstå i sort eller mørkegrøn metal. Der tilføjes en note om at porte i portejendommene ikke kan være lukkede og aflåste jf. deklARATIONERNEs bestemmelser om fri og uhindret adgang.
- Til punkt 6.10 tilføjes aluminium som materiale til vinduer og døre samt at de skal have en detaljering svarende til de oprindelige, så de ikke kommer til at fremstå flade og uprofilerede.
- I Punkt 6.11 og 6.12 ensrettets teksten så kun begrebet kvistaltan anvendes og afsnit om tagvinduer opdeles i afsnit for tageetager med og uden boligudnyttelse.
- I punkt 6.13 tilføjes mulighed for franske altaner på nordfacaden af ejendommene i 2½ etager ved Godthåbsvej.
- I punkt 7.7 tilføjes en zone på 3 meter i den sydlige del af sydvendte haver hvor beplantning må være 5 m høj og der indsættes vignetter om zoner med maksimal beplantningshøjder i såvel øst-vestvendte haver som i nord-sydvendte haver.
- Til punkt 11 fastsættes at områder til affaldsløsninger i de fire etageejendommers gårde enten skal indhegenes bag raftehegn jf. punkt 7.5, i skure jf. punkt 6.14 eller med pergolaoverdækning.
- På Lokalplanens kortbilag 1 fjernes pile og signaturforklaring for vejadgange.
- På lokalplanens kortbilag 2 vises karnap i 2 etager ved Vagtelvej 16 og Solsortvej 33 og karnap i 1 etage ved Drosselvej 30.
- På lokalplanens kortbilag 3 vises Gingo Biloba ved Vagtelvej 6 og der tilføjes zone på 3 m i sydvendte haver, hvor beplantningen må være 5 m høj.
- På bilag 4 specificeres det, hvor der må etableres altan/havedør.
- I bilag 5 tilføjes oplysning om både halvt og helt udgravede kældre ved Egernevej.
- I bilag 6 tilføjes dato for servitutgennemgang og punkt 3 om beplantning i servitut lyst for 1. etape af bebyggelsen mellem Fuglebakkevej, Duevej, Godthåbsvej og Egernevej erstattes ikke af lokalplanen.

Der foreslås ikke ændringer til kommuneplantillægget.

Alle ændringsforslag fremgår af bilag 3.

Bagvejene i rækkehusområdet er anlagt henover de tilgrænsende ejendommers matrikler, sådan at ejendommens matrikelskel ligger midt i bagvejen. Derudover er bagvejene ikke udlagt som vej(areal), men er kun anlagt. Dette gælder for alle fire bagveje i området.

Punkt 9 i en deklARATION af 10. november 1928, der er gældende for de tre vestligste bagveje bestemmer, at der skal tilkomme samtlige Købere af Parceller fra Matr. Nr. 5 y, 5 ab og 5 kt af Frederiksberg fri og uhindret Adgang til Passage ad de paa Arealet projekterede Veje og Stier. Dette har sammen med det manglende vejudlæg medvirket til, at der er opstået en større sag mellem en del grundejere på en af de bagveje, der har port mod Godthåbsvej og ejeren af den ejendom, hvorpå porten til Godthåbsvej ligger. Grundejerne på bagvejen mener, at deklARATIONEN af 10. november 1928 giver dem lov til at køre fra bagvejen gennem porten på den pågældende ejers ejendom og ud på Godthåbsvej. Ejeren af ejendommen mener derimod, at hans ejendom er privat areal. Der har været en lignende sag med den tidligere ejer, og spørgsmålet om adgangsret har eksisteret siden 1940'erne. I forbindelse med, at den nuværende ejer har opsat et affaldsskur på sin ejendom uden en byggetilladelse, og da man har lagt til grund, at skuret hindrer fri og uhindret adgang, har kommunen taget stilling til spørgsmålet om vejstatus, og har vurderet, at bagvejen og en del af arealet på ejendommen mod Godthåbsvej lever op til definitionen som privat fællesvej. Sagen om skuret er overdraget til politiet, og på nuværende tidspunkt afventes en dato for en retssag, hvor kommunen indkaldes som vidne i sagen. Indtil en privatretlig uenighed om adgangsret er bilagt – eventuelt ved domstolene, administrerer kommunen arealet som privat fællesvej. Endvidere skal det bemærkes, at de bevaringsværdige raftehegn er placeret i vejarealet. Arealet fra raftehegnene indtil de tilgrænsende ejendomme er i dag rådighedsareal, som grundejerne har lov til at benytte. Vejene er på nuværende tidspunkt private fællesveje, men der udsendes her til foråret varsel om optagelse af vejene i Fuglebakke kvarteret til offentlige veje. Idet lokalplanen fastsætter, at der ikke må ske ændringer ved raftehegnene, heller ikke ved hegnenes placering, afskriver kommunen sig for i fremtiden at have mulighed for at nedlægge rådighedsarealet og benytte arealet til vejformål.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at lokalplanforslag uden mulighed for kviste/kvistaltaner på række- og dobbelthusene bedst vil fastholde og bevare Fuglebakkebebyggelsens særlige kvaliteter.

Forvaltningen vurderer, at alternativet, der friholder tagfladerne mod Egernevej, Vagtelvej, Solsortvej, Fuglebakkevej og Duevej for kviste/kvistaltaner, men giver mulighed for én type altankvist mod bagveje/bagsider, også fastholder og bevarer Fuglebakkebebyggelsens særlige kvaliteter ved at give et ensartet udtryk for tilføjelse af kviste mod bagvejene, og samtidigt vil give høj bokvalitet i boligernes tagetage.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at selv om der gennem årene er foretaget bygningsmæssige ændringer, der bryder med husenes oprindelige udtryk, fremstår bebyggelsen fortsat som et arkitektonisk hele af høj kvalitet. Det er vigtigt fremover i højere grad at tage hånd om både de store træk og detaljerne i bebyggelsen og det vurderes at den bevarende lokalplan bliver et redskab, der kan være med til at sikre dette. Både som forståelsesramme hos ejere/brugere for bebyggelsens kvaliteter og detaljer og som et entydigt administrationsgrundlag i byggesagsbehandlingen. Hvis By- og Miljøudvalget vil give mulighed for kvistaltaner på række og dobbelthuse vurderer By-, Kultur- og Miljøområdet at lokalplanforslaget skal ændres, herunder med bilag 4a, som foreslået i høringssvar 4, og i fornyet høring. Det vurderes umiddelbart, at en fornyet høring kan foretages som supplerende høring, med en høringsperiode på 14 dage.

Økonomi

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

By- og Miljøudvalget, M, K

Bilag

BILAG 01_Høringssvar_åben

BILAG 02_Høringsnotat LP193 åbent

BILAG 03_Ændringsskema LP193-

LP 193_endelig_marts2019

Kommuneplantillæg nr. 5 til Kommuneplan 2017_endelig_marts 2019

Punkt 116: Temalokalplan med bevaringsværdige bygninger med bevaringsværdi 1 og 2

00.01.00-P20-27-18

Resume

By- og Miljøudvalget behandlede en sag om registrering af kommunens 148 bevaringsværdige bygninger med bevaringsværdi 1 og 2 den 26. november 2018. Frederiksberg Kommune har udarbejdet et udkast til en rapport om bygningerne, der konkluderer, at 23 af bygningerne ikke har en lovmæssig sikring af bevaringsværdierne. By- og Miljøudvalget skal tage stilling til, om der skal udarbejdes en temalokalplan for at sikre bygningerne. Derudover gives en status på arbejdet med bevarende lokalplaner.

Beslutning

By- og Miljøudvalget vedtog,

1. at der skal udarbejdes en temalokalplan med bevaringsværdige bygninger med bevaringsværdi 1 og 2,
2. at status for processen med udarbejdelse af bevarende lokalplaner i forhold til Kommuneplan 2017 tages til efterretning, idet forvaltningen blev anmodet om at forelægge en sag, der belyser mulighederne for at fremme udarbejdelsen af bevarende lokalplaner i henhold til Kommuneplanen.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. hvorvidt der skal udarbejdes en temalokalplan med bevaringsværdige bygninger med bevaringsværdi 1 og 2,
2. at status for processen med udarbejdelse af bevarende lokalplaner i forhold til Kommuneplan 2017 tages til efterretning.

Sagsfremstilling

By- og Miljøudvalget behandlede en sag om registrering af bevaringsværdige bygninger med bevaringsværdi 1 og 2 den 26. november 2018. Forvaltningen blev anmodet om at undersøge muligheden for en temalokalplan, der kan danne grundlag for en lovmæssig sikring af bygningernes bevaringsværdi. I relation hertil bad By- og Miljøudvalget om en status på bevarende lokalplaner i forhold til Kommuneplan 2017.

Temalokalplan med bevaringsværdige bygninger med bevaringsværdi 1 og 2

I Frederiksberg Kommune er der 42 fredede bygninger og omkring 3.000 bevaringsværdige bygninger.

SAVE	Antal bygninger
1-2	148
3	1.160
4	1.550
I alt	2.858

Kilde: FFB og Kommuneplan 2017

Det er kommunens ansvar at udpege bevaringsværdige bygninger og udarbejde lokalplaner, der regulerer de bevarings- og omdannelsestiltag kommunen ønsker. Lokalplaner kan f.eks. indeholde retningslinjer for bevaring, eller for hvilke ændringer, der kan tillades på bevaringsværdige bygninger.

Kommunen kan give en bygning status som bevaringsværdig ved at optage den i en kommuneplan, eller omfatte den af et forbud mod nedrivning i en lokalplan. Bygningers bevaringsværdi fastsættes ved at bruge SAVE-metoden til at registrere værdien på en række områder og tildele bygningen en overordnet bevaringsværdi mellem 1 og 9, hvor 1 repræsenterer den højeste bevaringsværdi. På landsplan betyder 1-3 høj bevaringsværdi, 4-6 er middel bevaringsværdi og 7-9 er lav bevaringsværdi. Det er op til den enkelte kommune at fastsætte værdien for, hvornår en bygning er bevaringsværdig i deres kommune. Efter Kulturstyrelsens anbefaling er bygninger bevaringsværdige, når de efter SAVE-metoden har en bevaringsværdi 1-4.

Når en bygning er udpeget som bevaringsværdig i lokalplan eller kommuneplan er den sikret mod nedrivning. Det vil sige, at bygningen ikke kan tillades nedrevet før nedrivningsanmeldelsen har været offentligt bekendtgjort, og

kommunalbestyrelsen har meddelt ejeren, om den vil nedlægge forbud mod nedrivningen.

En bevaringsværdig bygning er dog ikke automatisk sikret imod udvendige ændringer, der kan gøre bygningen mindre bevaringsværdig, end den var ved registreringstidspunktet. Udvendige ændringer som eksempelvis udskiftning af vinduer, døre, tag og kviste kan kun hindres, hvis bygningen er omfattet af bevarende bestemmelser i en lokalplan eller en servitut (facadecensur). Er bygningen omfattet af bevarende bestemmelser, skal der som udgangspunkt søges tilladelse hos kommunen til enhver udvendig ændring af bygningen.

Frederiksberg Kommune har udarbejdet udkast til rapporten 'Bevaringsværdige bygninger (SAVE 1-2) og deres sikring' (bilag 1), der gennemgår 148 bygninger, der er registreret bevaringsværdige med højeste bevaringsværdi 1 og 2. Rapporten konkluderer, at 23 af disse bygninger ikke er sikret mod kvalitetsforringende udvendige ændringer gennem fredning, bevarende lokalplan eller servitut.

Bygningerne kan sikres mod udvendige ændringer i en temalokalplan, hvor planen enten kan omfatte alle 148 bygninger, der dermed kan sikres efter samme systematik og bevaringsbestemmelser eller blot omfatte de 23 bygninger, der i dag ikke har en lovmæssig sikring af bevaringsværdierne.

Der er flere kommuner, som har udarbejdet temalokalplaner for bevaringsværdig bebyggelse. F.eks. har Hørsholm Kommune og Gentofte Kommune i henholdsvis 2012 og 2017 udarbejdet temalokalplaner (bilag 2 og 3) for deres bevaringsværdige bygninger, som ikke er omfattet af bevaringsbestemmelser gennem fredning, bevarende lokalplan eller servitut. Lokalplanerne indeholder bestemmelser om, at de udpegede bygninger ikke må rives ned eller på anden måde ændres uden kommunalbestyrelsens tilladelse. Dermed sikres det, at der ikke sker ændringer af de bevaringsværdige bygninger, førend der er foretaget en faglig vurdering af kommunen. Fælles for temalokalplanerne er, at de i større eller mindre grad indeholder arkitektoniske stilblade med fotos og beskrivelser af særlige kendetegn og bevaringsværdier. Der vil således være flere måder at gribe opgaven an på alt efter ønske og ressourcer.

En temalokalplan for bevaringsværdig bebyggelse skal i princippet blot indeholde et kort, hvor de bevaringsværdige bygninger er udpeget, og teksten "De på kortet viste bevaringsværdige bygninger må ikke nedrives, ombygges eller på nogen anden måde ændres udvendigt uden kommunalbestyrelsens tilladelse i hvert enkelt tilfælde". Erfaringer fra Gentofte Kommune viser, at modellen med alene at udpege de bevaringsværdige bygninger på et kort uden detaljerede beskrivelser af, hvordan bebyggelsen vil kunne tillades ændret, kan gøres relativt enkelt og har ikke medført en omfattende behandling af høringssvar.

Status på bevarende lokalplaner i forhold til Kommuneplan 2017

Kommuneplan 2017's retningslinjer fastlægger, at der skal udarbejdes bevarende lokalplaner som erstatning for Byplanvedtægt 27 fra 1975, der ikke indeholder bevarende bestemmelser. Byplanvedtægten dækker flere større boligområder vest for Fasanvejlinjen og udgør sammen med forskellige bevaringsservitutter fra starten af 1900-tallet plangrundlaget i området. Nye bevarende lokalplaner vil kunne give et mere ensartet og opdateret plangrundlag.

Kommuneplan 2017's mål om, at der skal udarbejdes bevarende lokalplaner som erstatning for Byplanvedtægt 27 er videreførte mål fra Kommuneplan 2013 og 2010 (bilag 4 og 5). Kommuneplanen fastlægger de overordnede mål og retningslinjer for en periode på 12 år. Det vil således være inden 2029, at de bevarende lokalplaner for Byplanvedtægt 27-området bør udarbejdes. Der er indtil videre blevet udarbejdet én bevarende lokalplan (forslag til bevarende Lokalplan 193 for Fuglebakkebebyggelsen) som erstatning for en mindre del af Byplanvedtægt 27.

Forslag til bevarende Lokalplan 193 for Fuglebakkebebyggelsen blev opstartet med en startredegørelse tilbage i 2015. Lokalplanforslaget indeholder vejledning og detaljerede retningslinjer for, hvordan bebyggelsen vil kunne tillades ændret udvendigt. Bevarende lokalplaner som eksemplet med Fuglebakkebebyggelsen er ofte meget tidskrævende at udarbejde og kan tage flere gange den tid, det tager at udarbejde en projektlokalplan (lokalplan for et konkret nybyggeri). Tit vil der være en lang og ressourcekrævende borgerdialog med ejere af eksisterende ejendomme, grundejerforeninger, bevaringsforeningen osv. Dertil kommer at en bevarende lokalplan ikke har en byherre på samme måde som en projektlokalplan, og alt materiale til lokalplanen vil derfor skulle produceres af forvaltningen.

For nuværende er næsten alle ressourcer allokeret projektlokalplaner. Der vil derfor skulle tilføres ekstra ressourcer til planarbejdet, hvis arbejdet med denne type bevarende lokalplaner generelt skal prioriteres højere. Alternativt vil det få konsekvenser for fremdriften af de planlagte projektlokalplaner.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at Frederiksberg er en by, hvor mange miljøer er bevaringsværdige med lokal såvel som national betydning. Vores egenart som kommune og by er i høj grad knyttet til bevaringsværdierne, og det er derfor også af afgørende betydning at sikre, at de fastholder de kvaliteter, der gør dem bevaringsværdige. Det er By-,

Kultur- og Miljøområdet vurderer, at dette gøres bedst ved at sikre dem i kommuneplaner og lokalplaner med bevarende bestemmelser, mens servitutter bør erstattes af et mere opdateret plangrundlag.

Forvaltningen vurderer videre, at der er flere modeller for en temalokalplan, der kan danne grundlag for en lovmæssig sikring af kommunens bevaringsværdige bygninger med bevaringsværdi 1 og 2. Uanset hvilken model, der vælges, bør planen omfatte alle 148 bygninger, der dermed sikres på samme måde. Da bygningerne er meget forskellige, anbefales det, at temalokalplanen laves relativt enkelt efter "Gentofte modellen", hvor der alene sker udpegning og ikke laves detaljerede beskrivelser af individuelle forhold.

Hvis arbejdet med detaljerede bevarende lokalplaner for større sammenhængende bebyggelser som eksemplet med forslag til bevarende Lokalplan 193 som erstatning for Byplanvedtægt 27 generelt skal fremskyndes, skal der tilføres ressourcer til planarbejdet. Alternativt vil det få konsekvenser for prioriteringen af planprojekter.

Økonomi

Ingen.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget
JD/AV

Bilag

BILAG 5_Kommuneplan 2017 side 28-29

BILAG 4_Kommuneplan 2010 side 44

BILAG 3_Gentofte Kommune

BILAG 2_Hørsholm Kommune

BILAG 1_Udkast rapport

Punkt 117: Rathsacksvej 11 - Ombygning af bevaringsværdig bygning med tagkviste og kvistaltaner

02.34.18-P19-50-18

Resume

By-, Kultur- og Miljøområdet har modtaget en ansøgning om at etablere to tagkviste og to kvistaltaner på et tofamiliehus og subsidiært at inddrage tagetagen til beboelse. Ansøgningen er ikke i overensstemmelse med de bevarende bestemmelser i lokalplan 104 og ikke tilpasset ejendommen. Sagen forelægges udvalget efter ønske fra ansøger.

Beslutning

By- og Miljøudvalget udsatte sagen efter drøftelse, idet ansøger anmodes om at indsende ansøgningsmateriale med entydig sammenhæng mellem visualisering og tegningsmateriale.

Indstilling

By-, Kultur og Miljøområdet indstiller,

1. at der meddeles afslag til det foreliggende projekt med 4 kviste i forhold til de bevarende bestemmelser i Lokalplan 104,
2. at der arbejdes videre med et tilpasset projekt til efterfølgende forelæggelse for udvalget til principiel stillingstagen i forhold til dispensation fra lokalplanens bestemmelser om beboelse i 3. lag i overensstemmelse med kommuneplanens rammebestemmelser.

Sagsfremstilling

By, Kultur og Miljøområdet har modtaget en ansøgning om tilladelse til at etablere to større kviste i tagfladen mod have og vej og to tætsiddende altankviste i tagfladen mod syd og mod have og subsidiært at inddrage tagetagen til beboelse på Rathsacksvej 11.

Ejendommen, et fritliggende tofamiliehus, er opført i 1885 og om- og tilbygget i 1936 og på 245 m² fordelt på to etager ekskl. tagetage og kælder.

Taget er et pyramidetag/lavt valmtag med grå skifer og en taghældning på 40 grader.

Huset har en middel SAVE bevaringsværdi på 5. Af SAVE vurderingen fremgår det, at villaen passer i stil og volumen til øvrige villaer, men fremstår noget anonym.

Området er bebygget inden for en relativt kort periode, primært i 1880-1890'erne. Bebyggelsen har en genkendelig karakter og relativ homogenitet i ejendommenes størrelser og udtryk.

Projektet:

De fire kviste udformes med ens omfang med zinkbeklædning på valmet tag, flunker, tagrender, inddækninger og nedløb. De fire kviste er ansøgt med en bredde på 190 cm med to-fags vinduer og døre.

Kvistaltanerne opføres, så de holder sig inden for tagfladen.

Lovgrundlag:

Ejendommen er omfattet af den bevarende lokalplan nr. 104.

Lokalplanens formål er at fastholde områdets nuværende karakter ved en bevaring af den eksisterende villabebyggelse og præget af villakvarter.

Ejendommen Rathsacksvej 11 er placeret i område II villabebyggelse.

Ifølge lokalplanens afsnit

5.1.2.: "Område udlagt til villabebyggelse (område II) skal opretholdes i overensstemmelse med dets hidtidige karakter som villaområde med hensyn til bebyggelse og ubebyggede arealers anlæg og beplantning."

5.1.3.: "(...) i område II (villabebyggelse), må ikke uden kommunalbestyrelsens tilladelse nedrives, ombygges eller på anden måde ændres, dog undtaget indvendig ombygning som ikke ændrer bebyggelsens ydre karakter."

6.1.: "(...) Bygningernes materialer, udformning, farver og øvrige ydre fremtræden (...) skal godkendes af kommunalbestyrelsen."

Kommuneplan

Området er udpeget til kulturmiljø 6.3. i kommuneplanens redegørelse (s.50). De omkringliggende grunde er karakteriseret af at "Handelsgartner C.C.L. Rathsacks store gartneri blev udstykket fra omkring 1880. Her blev Ceresvej, Rathsacksvej og Christian Winthers Vej anlagt. Vejene er bebygget med fine, ofte to-etagers villaer løbet af 1880'erne. (...) Villakvarteret har ikke samme unikke arkitektoniske helhedspræg som f.eks. villakvarteret omkring Lindevej-Uraniavej

og en del af Kastanievej, men repræsenterer et vigtigt kapitel i Frederiksbergs historie som villaby og dermed den blandede bebyggelse for tiden frem mod århundredeskiftet."

By-, Kultur- og Miljørådets vurdering:

By-, Kultur- og Miljørådet vurderer, at den ønskede ombygning, hvor det eksisterende tag bevares men der isættes to større kviste og to tætsiddende kvistaltaner, ikke er i overensstemmelse med ejendommens arkitektur og vil være en gennemgribende forandring af ejendommens samlede udtryk.

Kvistaltanerne mod syd er overdimensioneret og for tætsiddende ift. det relativt flade pyramidetag og de underliggende vinduers størrelser, dertil er placeringen på taget ikke harmonisk med den underliggende etages facadeåbninger og i relation til tagets størrelse.

En så markant tilføjelse af kviste og kvistaltaner til ejendommen vil ændre tagets og villaens karakter således, at den vil få mere præg af etageejendom og ikke villabebyggelse. Ændringen af taget vil være et nyt udtryk i området, hvor den hidtidige karakter på Rathsacksvej er præget af villaer, hvoraf flertallet af ejendommene er udført med relativt flade pyramidetag/valmtage af samme eller beslægtet karakter.

Det er forvaltningens vurdering, at der ikke er overensstemmelse mellem de udarbejdede visualiseringer og projektets øvrige tegningsmateriale. Dette fremgår blandt andet af kvistenes afstand til pyramidetagets hjørner som på visualiseringerne synes større end på opstalts- og plantegningerne.

Etableringen af 4 kviste i tagetagen vil være en ændret dispensationspraksis for lokalplansområdet. Forvaltningen har praksis for at tillade opførelse af én kvistaltan i forbindelse med udenomsrum i 3. lag.

Forvaltningen anbefaler derfor, at der arbejdes videre med et tilpasset projekt med f.eks. en kvist og harmonisk opsatte ovenlysvinduer og evt. rytterlys til senere forelæggelse for udvalget til principiel stillingtagen ift. beboelse i 3. lag. i overensstemmelse med kommuneplanens rammebestemmelser. Denne senere forelæggelse vil endvidere komme med forslag til en ændret forvaltnings- og dispensations praksis for området.

Forvaltningen har foreslået, at projektet ændres og tilpasses ejendommens arkitektur og følger praksis for ændringer af tagflader, herunder tilføjelse af kviste, i området.

Forvaltningen vurderer, at det skal meddeles afslag til det foreliggende projekt, og at der derfor ikke gives dispensation fra de bevarende bestemmelser i lokalplan 104.

Økonomi

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

By- og Miljøudvalget
PM/MDK

Bilag

BILAG 01 - visualisering 1

BILAG 02 - visualisering 2

BILAG 03 - projekttegninger

BILAG 04 - tagetage m loftshøjder

Punkt 118: Hillerødgade 33-35, Nedrivning af kontor- og produktionsbygninger

02.34.04-P19-27-18

Resume

By, Kultur- og Miljøområdet har modtaget en ansøgning om tilladelse til nedrivning af tre sammenbyggede bygninger på Hillerødgade 33-35. Den ene af bygningerne (kontorbygning fra 1918) har en middel bevaringsværdi på SAVE-værdi 5, og derfor forelægges sagen for udvalget.

Beslutning

By- og Miljøudvalget udsatte sagen efter drøftelse, idet man ønskede en besigtigelse.

Indstilling

By, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at der meddeles tilladelse til nedrivning af de tre bygninger
2. at der meddeles tilladelse til etablering af midlertidig bilparkeringsplads på matriklerne

Sagsfremstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet har modtaget en ansøgning om tilladelse til nedrivning af i alt 4 bygninger fra Novozymes. Bygherre agter at bygge nye bygninger på grunden, men processen er stadig i idéfasen, og man har endnu ikke besluttet, hvad man vil bygge på grunden. Efter nedrivning er det planen, at grunden midlertidigt kan fungere som bilparkeringsplads, indtil man har udarbejdet et projekt.

Tre af bygningerne er sammenbyggede bygninger, og en af dem er vurderet som SAVE 5. Den fritliggende bygning, som ligger på Hillerødgade 31 er ikke bevaringsværdig, og derfor har forvaltningen meddelt tilladelse til nedrivning af denne bygning. De tre sammenbyggede bygninger er beliggende på to matrikler, og er bygget sammen henover matrikelgrænsen. Den ældste af de 3 bygninger, der er ansøgt nedrevet, herefter kaldet bygning 1, er fra 1918, og er vurderet til SAVE 5. Den har fungeret som kontor og bolig for Dansk Crown-Cork Fabrik, der havde deres værksted og fabrik på matriklen. Ejendommen er senere blevet opkøbt af Novo (Novozymes), og med tiden er der blevet bygget om og bygget til. Den anden af de tre bygninger, der er ansøgt nedrevet, herefter kaldet bygning 2, er produktionsbygning, som er fra 1919, og er vurderet til SAVE 8. Den sidste af de tre bygninger, herefter kaldet bygning 3, kom til i 1966 og har fungeret som kontor- og produktionsbygning, først for Snedkermesternes Træ- og Finérskæreri, og senere overtaget af Novo. Bygning 3 er ikke udpeget som bevaringsværdig.

De tre bygninger har længe stået tomme, og bygning 1 og 2 står i dag i meget ringe stand. I vurderingen for bevaringsværdien for bygning 1 er der angivet, at "det er et stiltfærdigt hus med tung tag, i dårligt stand og dårligt sammenbygget". I vurderingen for bevaringsværdien for bygning 2 er der angivet, at "den er tilfældigt ombygget med ad hoc fornyelser og i dårligt stand". Novozymes er af Kulturstyrelsen udpeget som et af de 25 nationale industriminder, som illustrerer den danske industrihistorie i perioden 1840-1970. Bygningerne, der er ansøgt nedrevet, indgår ikke som bevaringsværdig industriminde.

Lovgrundlag

Efter bygningsreglement 2018 må nedrivning af bebyggelser ikke påbegyndes uden tilladelse fra kommunalbestyrelsen. Der er ingen bevaringsservitut eller lokalplan for området.

I henhold til kommuneplanens rammer er området angivet som stationsnært kerneområde, og er udlagt til blandet byfunktioner i form af detailhandel, kontor,- og serviceerhverv, forlystelser, kulturelle aktiviteter, idræts- og bevægelsesaktiviteter samt boliger med bolignære offentlige servicetilbud.

Kommunen kan kun forhindre nedrivning ved at nedlægge forbud efter planlovens § 14

Efter planlovens § 14 kan kommunalbestyrelsen nedlægge forbud mod, at der retligt ellert faktisk etableres forhold, som kan hindres ved en lokalplan. Forbuddet kan højst nedlægges for et år, og skal være begrundet i planlægningsmæssige hensyn. Forbuddet bortfalder, hvis kommunen ikke har offentliggjort et forslag til bevarende lokalplan inden udløbet af dette år.

Når der nægtes tilladelse til nedrivning af bygning, kan ejeren forlange ejendommen overtaget af kommunen mod erstatning jf. Planlovens § 49. Dog kun hvis der er et væsentligt misforhold mellem ejendommens afkastningsgrad og afkastningsgraden for ejendomme med en lignende beliggenhed og udnyttelse, som ikke er omfattet af et

nedrivningsforbud. Det er taksationsmyndighederne efter lov om offentlige veje, der afgør berettigelsen af krav om overtagelse og erstatning.

Høring:

Da bygningerne ikke er udpegede som bevaringsværdige i kommuneplan, og alle de omkringliggende grunde er ejet af Novozymes, vil sagen ikke blive sendt i høring.

By-, Kultur- og Miljørådets vurdering

By-, Kultur- og Miljørådet vurderer, at de tre sammenbyggede bygninger fremstår som en uharmonisk konstellation, som har mistet deres selvstændige originalitet, og bevaring af dem ikke vil bidrage væsentligt til industrimindet i området. Det er forvaltningens vurdering, at et nyt projekt, der bearbejdes i henhold til Frederiksbergs Arkitekturpolitik, vil finde bedre indpas i området, og vil være med til bidrage med et tidssvarende og mere bæredygtigt byggeri i områdets lange industrihistorie.

Forvaltningen anbefaler, at disse bygninger, der oftes bruges som graffitilærred, tillades nedrevet, således at der kan gøres plads til et tidssvarende bæredygtigt byggeri, som vil bidrage til at højne områdets karakter, og at der meddeles en tidsbegrænset tilladelse til, at arealet kan anvendes som bilparkeringsplads.

Økonomi

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

By- og Miljøudvalget

PBM/DD

Historik

Ingen

Bilag

Indsendelse 1, Ansoegning.pdf

3D fremtidig forhold (midlertidig)

Billed Hillerødgade 33

Situationsplanen REV

Punkt 119: Forbedring af cykelparkeringsforhold og flere cykelparkeringspladser - disponering af midler i 2019

05.00.00-G01-27-19

Resume

Sagen beskriver, hvordan midlerne til cykelparkering i 2019, i alt 1,5 mio. kr. foreslås anvendt til henholdsvis projektet "Fremtidens cykelparkering", som gennemføres i bymidten sammen med CBS samt opsætning af flere cykelstativer. Udvalget skal disponere midlerne i puljen til forbedring af cykelparkering (1 mio. kr.), mens midlerne til flere cykelparkeringspladser skal anlægsbevilles.

Beslutning

By- og Miljøudvalget indstiller,

1. at puljen til forbedring af cykelparkering 2019 på 1 mio. kr. disponeres som foreslået og finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb,
2. at der meddeles anlægsbevilling på 0,5 mio. kr. til flere cykelparkeringspladser finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2019,
3. at budgetterne for anlægsprojekterne vedrørende cykelparkering samles i et fælles budget "Cykelparkering 2019".

Indstilling

By-, Kultur og Miljøområdet indstiller:

1. at puljen til forbedring af cykelparkering 2019 på 1 mio. kr. disponeres som foreslået og finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb.
2. at der meddeles anlægsbevilling på 0,5 mio. kr. til flere cykelparkeringspladser finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2019,
3. at budgetterne for anlægsprojekterne vedrørende cykelparkering samles i et fælles projekt "Cykelparkering 2019".

Sagsfremstilling

I budget 2019 er der afsat en pulje på 1 mio. kr. til forbedring af cykelparkering. Yderligere blev der afsat 0,5 mio. kr. til flere cykelparkeringspladser i forbindelse med budgetaftalen for 2019. De i alt 1,5 mio. kr. foreslås disponeret på følgende vis:

Projektet "Fremtidens cykelparkering" sammen med CBS

På By- og Miljøudvalgets møde den 13. august 2018 besluttede udvalget at godkende det fremlagte dispositionsforslag for ny cykelparkering i bymidten i området omkring CBS, herunder på Solbjerg Plads, og at der kunne udarbejdes et hovedprojekt. Frederiksberg Kommunes del af projektet omfatter etablering af to cykelparkeringsøer på Solbjerg Plads samt etablering af cykelstativer på vejen Solbjerg Plads. Projektet giver i alt 575 nye cykelparkeringspladser inklusive pladserne på CBSs arealer. Dertil kommer, at Frederiksberg Kommune tillige planlægger at opsætte 25 cykelparkeringspladser nord for den gamle stationsbygning. Det vil sige, at området samlet set tilføres 600 nye cykelparkeringspladser. Trafikstyrelsen har givet tilsagn om at støtte projektet med 40% af det oprindelige budget på 5,7 mio. kr.

Udvalget besluttede den 13. august 2018 at forhåndsdisponere hele puljen til forbedring af cykelparkering i 2019 på 1 mio. kr., samt 55.900 kr. af puljen til opfølgning på cykelhandlingsplanen i 2019. Da der i forbindelse med budget 2019 blev der afsat 500.000 kr. til flere cykelparkeringspladser, foreslås det at tage disse midler i anvendelse i stedet for puljen til opfølgning på cykelhandlingsplanen.

På baggrund af gennemført udbud er det samlede budget for projektet "Fremtidens cykelparkering" 6.112.389 kr. Frederiksberg Kommunes andel af projektet udgør 2.185.978 kr. og foreslås finansieret som følger:

- 940.000 kr. af puljen til forbedring af cykelparkering i 2018 (er disponeret i 2018)
- hele puljen til forbedring af cykelparkering i 2019 på 1 mio. kr.
- 245.978 kr. af midlerne til flere cykelparkeringspladser

Opsætning af nye cykelstativer

Ovenstående betyder, at der resterer 254.022 kr. af midlerne til flere cykelparkeringspladser. Disse foreslås anvendt til opsætning af nye cykelstativer. I forbindelse med anvendelse af midlerne til opsætning af nye cykelstativer i 2018 blev der foretaget en screening af mulige lokaliteter. Der blev blandt andet fokuseret på supermarkeder, hvor der ved enkelte af dem er mulighed for at opsætte flere stativer. Mange steder er der ikke plads eller behov for flere eller der er ikke vejareal.

Derudover var der også et fokus på handelsstrøg, som har affødt mulige placeringer af nye stativer. Forvaltningen foreslår, at der etableres cykelparkering med udgangspunkt i de muligheder, som screeningen har givet, herunder også på lokalveje/boligveje. Det vurderes, at der kan etableres 120-150 pladser afhængig af, om der skal udføres andre arbejder i forbindelse med opsætning af et cykelstativ, f.eks. flytte eksisterende byudstyr.

Sammenlægning af budgetter til cykelparkering til ét budget

I budget 2019 er der to anlægsbudgetter, der vedrører cykelparkering: Pulje til forbedring af cykelparkering og Flere cykelparkeringspladser. Forvaltningen foreslår, at disse budgetter samles til et budget sammen med de midler til cykelparkering der overføres fra 2018, og at dette budget hedder "Cykelparkering 2019".

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

Projektet "Fremtidens cykelparkering" med CBS skaber både plads til cykelparkering og andre aktiviteter på Solbjerg Plads, og forvaltningen vurderer, at projektet bidrager med mere end blot cykelstativer til området, samtidig med at projektet også vil give mulighed for en bedre regulering af cykelparkeringen, da det bliver meget tydeligt, hvor der kan parkeres på Solbjerg Plads - det vil ikke være naturligt at sætte cyklen i forlængelse af et cykelstativ, da disse vil være indrammet af plinte. Projektet er en forudsætning for ordnede cykelparkeringsforhold, når Cityringen åbner.

Økonomi

Der er i budget 2019 afsat en pulje til forbedring af cykelparkering på 1 mio. kr. samt et beløb på 500.000 kr. til flere cykelparkeringspladser. Beløbet på 1 mio. kr. er anlægsbevilget af kommunalbestyrelsen i forbindelse med vedtagelsen af budgettet for 2019 på vilkår af, at bevillingen anvendes til projekter, som godkendes og prioriteres af By- og Miljøudvalget.

De 500.000 kr. til flere cykelparkeringspladser skal anlægsbevilges af kommunalbestyrelsen.

Midlerne foreslås anvendt på følgende måde:

Hele puljen på 1 mio. kr. til forbedring af cykelparkering i 2019 anvendes til projekt 'Fremtidens cykelparkering'.

De 500.000 kr. til flere cykelparkeringspladser anvendes til hhv.

- projekt 'Fremtidens cykelparkering' - 245.978 kr.
- opsætning af nye cykelstativer - 254.022 kr.

Budgetterne til Pulje til forbedring af cykelparkering og Flere cykelparkeringspladser i 2019 samt overførte midler fra pulje til forbedring af cykelparkering 2018 foreslås samlet i et fælles budget "Cykelparkering 2019".

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

By- og Miljøudvalget, M, K.
ML/LA

Bilag

Bevillingsskema - Anlægsbevilling Cykelparkering 2019

Bevillingsskema - Disponering af cykelparkering 2019

Punkt 120: Tilbagelægning af ruten på Frederiksbergbus linje 72

13.05.16-G01-3-17

Resume

Frederiksbergbus linje 72 er i 2018 blevet omlagt, så den betjener Dalgas Boulevard og skaber en forbindelse på tværs af det vestlige Frederiksberg. Omlægningen har desværre givet færre passagerer og ruten kan på flere afgangse i hverdagen ikke nå rundt. By- og Miljøudvalget skal derfor med denne sag tage stilling til om ruteføringen skal fastholdes og der dermed skal tages to afgangse ud, eller om ruteføringen skal lægges tilbage til den tidligere ruteføring.

Beslutning

By- og Miljøudvalget udsatte sagen efter drøftelse, idet forvaltningen blev anmodet om at gennemføre en brugerundersøgelse, som kan danne baggrund for en vurdering af justeringsmuligheder for linje 72.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, hvorvidt Frederiksbergbus linje 72 skal fortsætte ad den nuværende rute, med undtagelse af to afgangse dagligt eller om den skal lægges tilbage på Roskildevej og Pile Allé.

Sagsfremstilling

By- og Miljøudvalget udsatte på mødet den 18. februar 2019 sagen, idet forvaltningen blev anmodet om at belyse muligheder for at forsætte den nuværende hovedlinjeføring for linje 72, men med mindre justeringer for på alle tidspunkter at kunne nå ruten inden for en halv time. Ydermere blev forvaltningen anmodet om, at undersøge om de større grave- og vejarbejder, der har været i byen i den seneste tid, har indflydelse på at linje 72 ikke kan nå sin rute.

For at drøfte mulighederne på linje 72 har forvaltningen afholdt endnu et møde med Ældrerådet. Der blev på mødet drøftet fordele og ulemper ved at omlægge ruten og ved at tage delstrækninger af ruten ud.

- Linjeføringen tilbage ad hele Roskildevej og Pile Allé blev drøftet. Det er den linjeføring, hvor der er kommet flest ønsker om at få tilbage. Det var også Ældrerådets opfattelse, at brugere af linjen ønsker den gamle linjeføring tilbage, så det bliver muligt at komme til Solbjerg Kirkegård, Zoologisk Have, Søndermarken og Frederiksberg Have med Frederiksbergbusserne.
- Det blev på mødet udelukket at undlade sløjfen ved K.B. Hallen. K.B. Hallen er lige åbnet og det er nu, at brugerne har brug for dette stoppested.
- Det blev på mødet udelukket at undlade stoppestedet på Rådmand Steins Allé, da mange i dette område benytter dette stoppested.
- Det blev på mødet udelukket at undlade Nordens Plads, da dette stoppested er et af de mest benyttede stoppesteder.

På baggrund af drøftelserne er Ældrerådets anbefaling, at linje 72 lægges tilbage til den oprindelige linjeføring ad Roskildevej og Pile Allé.

Forvaltningen har været i dialog med Movia og operatøren på linje 72. Vurderingen er, at problemerne på linjen ikke løses alene ved at undlade at betjene K.B. Hallen. Vælges denne løsning skal løsningen suppleres med heller ikke at betjene Nordens Plads, men i stedet standser bussen ude på Roskildevej. Mange benytter dette stoppested, så for at tilgodese flest mulige brugere vil den bedste løsning dermed være at lægge linje 72 tilbage ad hele Roskildevej og Pile Allé.

For at vurdere, om de større grave- og vejarbejder, der har været i byen i den seneste tid, har haft indflydelse på om linje 72 kan nå sin rute, har forvaltningen været i dialog med operatøren på linjen. Tilbage meldingen er, at det ikke er de nuværende grave- og vejarbejder der har påvirket tiden på ruten. Til gengæld tager venstresvinget fra Roskildevej ind ad Dalgas Boulevard længere tid end beregnet og længere tid end venstresvinget fra Roskildevej ind ad Pile Allé. Ydermere tager ruten fra Nylandsvej forbi Frederiksberg Centret og frem til rådhuset længere tid end beregnet.

Tidligere sagsfremstilling

I 2018 var det samlede busnet, der skal køre, når Metro Cityringen åbner i sommeren 2019 i høring, og den 23. april 2018 vedtog kommunalbestyrelsen det samlede busnet. I høringsperioden var der indkommet syv høringssvar og to nedskrevne kommentarer fra det afholdte borgerarrangement med ønsker om busbetjening på Dalgas Boulevard. På den baggrund arbejdede forvaltningen videre med en omlægning af linje 72, så den kunne betjene Dalgas Boulevard, med det samme antal afgangse.

Forvaltningen afholdt møde med Ældrerådet, Handicaprådet og Movia og der var enighed om, at der kunne skabes en god linjeføring ved at lade linje 72 køre ad Dalgas Boulevard. Den 20. august 2018 besluttede By- og Miljøudvalget derfor, at gøre den midlertidige ruteføring linje 72 havde haft grundet ensretning af Roskildevej permanent.

Linje 72 var allerede med den oprindelig ruteføring den Frederiksbergbus, der havde sværest ved at nå rundt på den afsatte tid, således at de tre Frederiksbergbusser kan mødes ved Frederiksberg Rådhus hver halve time. Med den nye ruteføring må det konkluderes, at dette langt fra altid er muligt. Især om eftermiddagen mellem kl.14 og kl.17 er linje 72 sjældent ved rådhuset samtidig med to andre Frederiksbergbusser. Den nye rute blev gennemført og linje 72 kørte ruten ad Dalgas Boulevard hele sommeren 2018. Der holdt den i det store hele sine afgang og i dialogen mellem operatøren, Movia og kommunen, blev det vurderet, at de problemer der var, var forårsaget af ensretningen på Roskildevej der bevirkede, at der var mere trafik på Dalgas Boulevard.

Situationen i dag er den, at linje 72 godt kan nå sin rute i weekenden og som hovedregel også på hverdage indtil ved 13-14 tiden. Mellem kl.14 og kl.17 kommer linjen så langt bagud, at operatøren lader en og nogle gange to afgang udgå, således at der på den efterfølgende tur igen er korrespondance med de to øvrige Frederiksbergbusser. Hvis linjen f.eks. har mistet 5-6 minutter på alle fire afgang fra kl.14 og først ankommer til rådhuset kl.16.22 i stedet for kl.16, giver det bedre sammenhæng at vente med at køre til kl.16.30. Det betyder desværre, at brugerne ude ved stoppestederne ikke længere ved, hvornår bussen kommer i denne periode.

Forvaltningen har modtaget flere henvendelser fra borgere, der har påpeget ventetiden og at de venter forgæves på linje 72. Herudover er der også kommet nogle henvendelser i forhold til, at servicen er faldet på linjen. I dialogen med operatøren oplyser de, at den ekstra tid, der normalt er på Frederiksbergbusserne til at hjælpe, ikke er tilstede længere, og at de er nødt til at begrænse den ekstra hjælp for at forsøge at holde køreplanen. Chaufførerne stilles derfor ofte over for valget mellem at prøve at overholde køreplanen eller at tage sig tid til hjælpe passagererne, herunder at afvente, at alle er kommet helt ned at sidde.

En umiddelbar løsning kunne være, at fjerne to afgang fra køreplanen mellem kl.14 og kl.17. Afgangene på linje 72 kunne således være kl.14, kl.14.45, kl.15.30, kl.16.15 og kl.17, i stedet for hver halve time. Det kan dog være svært at forklare brugerne, og der vil kun være tre afgang i tidsrummet, hvor linje 72 vil korrespondere med de to øvrige Frederiksbergbusser. Ydermere er det i dette tidsrum, at der er flest passagerer og dermed flest, der vil blive generet. Omlægninger kræver tid, så det er for tidligt, at konkludere endeligt, men passagertallene på ruten kan give en indikation af, hvad vej det går. De nyeste passagertal er fra november 2018. Det er derfor muligt at sammenligne et gennemsnit af månederne august-november 2018 med de tilsvarende fire måneder i 2017.

Overordnet set viser tallene, at der på et gennemsnit af alle turene over de fire måneder er et fald på ca. 50 passagerer per dag. Det er et stort fald for Frederiksbergbusserne, hvor der fra august til november i 2017 på linje 72 var et gennemsnit på 367 daglige påstigere og i de samme måneder har været 314 daglige påstigere på linjen i 2018. Der er færre der stiger på og af ved rådhuset, mens benyttelsen på Nordens Plads er nogenlunde stabil. Der er stort set ikke nogen der stiger på, ved de nye stoppesteder på Dalgas Boulevard, men en del der benytter disse stoppesteder til at komme af. Samlet set var der tidligere flere, der brugte stoppestederne på Roskildevej og Pile Allé, end der i dag benytter dem på Dalgas Boulevard og Nylandsvej.

En mulig løsning på problemet med at komme rundt til tiden er at lægge linje 72 tilbage til den tidligere ruteføring. Som i dag fra Frederiksberg Rådhus til Nordens Plads ad Smallegade, Peter Bangs Vej, Jens Jessens Vej, Marielystvej og Roskildevej og herfra videre ad Roskildevej til Pile Allé og herfra tilbage til Rådhuset.

Ulemperne vil være, at

- linjen ikke længere vil betjene Dalgas Boulevard, der derved igen vil være uden busbetjening
- linjen ikke længere vil betjene Nylandsvej, hvor der med det nye busnet kommer halvtimesdrift
- linjen ikke længere vil skabe korrespondance til metronettet ved Lindevang og Frederiksberg Metrostation

Fordelene vil være, at:

- køreplanen på linje 72 kan overholdes så borgerne igen vil opleve, at der skaber forbindelse til de to øvrige Frederiksbergbusser
- linjen igen vil betjene Pile Allé, hvor der har været henvendelser med ønske om betjening med Frederiksbergbus igen
- linjen igen vil betjene Roskildevej mellem Dalgas Boulevard og De Små Haver, hvorved Solbjerg Kirkegård og Zoologisk Have igen vil blive betjent af linje 72. Specielt Solbjerg Kirkegård og De Små Haver har der været henvendelser om igen, at få betjent med Frederiksbergbus.

Tilbagelægningen af ruten vil betyde, at stoppestederne på Dalgas Boulevard skal nedlægges, hvilket umiddelbart kan betyde, at der kan genetableres 7 bilparkeringspladser. Der skal fjernes gul afmærkning, standere og tilgængelighedsfliser, hvor udgiften vil være omkring 25.000 kr.

Dialog med Ældrerådet:

Forvaltningen har drøftet sagen med Ældrerådets Trafikudvalg. De er betænkelige ved at omlægge ruten på nuværende tidspunkt. Ældrerådets Trafikudvalg vurderer, at der er et passagerpotentiale på Dalgas Boulevard, men at det kræver længere tid for potentielle brugere at vænne sig til ruten. De anbefaler, at der udgår to afgang på ruten mellem kl.14 og

kl.17, men er klar over, at det bliver svært at formidle til brugerne. Derudover mener de, at situationen på linje 72 skal følges.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer:

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at situationen på linje 72 er uholdbar for brugerne. Det er tidligere vurderet, at der ikke er passagerpotentiale til at have busbetjening med en selvstændig bus på Dalgas Boulevard. Borgerne i den sydlige del har adgang til A-bus på Roskildevej og på Peter Bangs Vej, borgerne ved Finsensvej har her adgang til to lokale busser og i den mere nordlige del af Dalgas Boulevard er der adgang til Lindevang Metrostation. Det har også tidligere være vurderet, at skulle der være busbetjening på Dalgas Boulevard var den bedste løsning at ændre ruteføringen på linje 72. Det er nu afprøvet og har ikke givet den ønskede effekt; et øget antal passagerer, men en ustabil drift. Forvaltningen anbefaler på den baggrund, at linje 72 lægges tilbage til ruten ad Roskildevej og Pile Allé.

Økonomi

Der er ikke nogen ændring i driftsøkonomien for linje 72. Sagen vil kræve, at de stoppesteder der er oprettet på Dalgas Boulevard, skal nedlægges igen. Udgiften hertil vil være omkring 25.000 kr., hvilket kan afholdes inden for de afsatte midler til busdriften.

Borgmesterpåtegning

Sagen kræver ikke borgmesterpåtegning.

Behandling

By- og Miljøudvalget
JBS/ML/SCS

Historik

By- og Miljøudvalget 2018-21, 18. februar 2019, pkt. 79:

By- og Miljøudvalget udsatte sagen, idet forvaltningen blev anmodet om at belyse muligheder for at forsætte den nuværende hovedlinjeføring for linje 72, men med mindre justeringer for på alle tidspunkter at kunne nå ruten inden for en halv time.

Indstilling 18. februar 2019, pkt. 79:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, hvorvidt Frederiksbergbus linje 72 skal fortsætte ad den nuværende rute, med undtagelse af to afgange dagligt eller om den skal lægges tilbage på Roskildevej og Pile Allé.

Bilag

Frederiksbergbusserne som de kører nu

Forslag til linje 72

Punkt 121: CO₂ kompensation for flyrejser

00.15.10-G01-4-18

Resume

Som en del af budgetforliget for 2019-2022 blev det vedtaget, at der fremadrettet skal kompenseres for CO₂ udslippet fra kommunens flyrejser og skovbørnehavernes bustransport. Af sagen fremgår den mængde CO₂ der udledes, hvordan det er beregnet og hvordan der bedst kompenseres for det.

Beslutning

By- og Miljøudvalget vedtog,

1. at forvaltningen beregner den årlige CO₂ udledning fra flyrejser og buskørsel til skov-børnehaver,
2. at der indtil videre købes kompensation via projekter hos organisationer, der lever op til "Gold Standard for the Global Goals",
3. at Egencia fremadrettet bruges ved booking af alle kommunens flyrejser, og at kompensationen fremover indgår i indkøbsaftalen med Egencia,
4. at der undersøges mulighed for at udføre skovbørnehavernes kørsel med elbusser.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at forvaltningen beregner den årlige CO₂ udledning fra flyrejser og buskørsel for skovbørnehaver,
2. at der indtil videre købes kompensation via projekter hos organisationer, der lever op til "Gold Standard for the Global Goals",
3. at Egencia fremadrettet bruges ved booking af alle kommunens flyrejser og at kompensationen fremover indgår i indkøbsaftalen med Egencia,
4. at der ved genforhandling af skovbørnehavernes kørsel stilles krav om, at transportøren kan dokumentere euronorm, bustype, brændstofforbrug o.l.

Sagsfremstilling

Som en del af budgetforliget for 2019-2022 blev det vedtaget, at der fremadrettet skal kompenseres for CO₂ udslippet fra kommunens flyrejser og skovbørnehavernes bustransport. Der er årligt afsat 50.000 kr. til formålet.

CO₂ udledning fra flyrejser

Flyrejsernes andel af kommunens CO₂ udledning

En beregning baseret på registrerede flyrejser hos Egencia og SAS de sidste tre år viser en gennemsnitlig årlig udledning på ca. 16 tons CO₂. Ifølge kommunens grønne regnskab svarer det til mellem 0,6% og 2,3% af udslippet fra transporten i tjenestekøretøjer og mellem 0,04% og 0,15% af den samlede kommunale udledning.

Opgørelse af flyrejser

Forudsætningen for årlige beregninger af CO₂ udledningen er adgang til opgørelser, der indfanger de fleste af rejserne.

Det kan gøres ved, at indkøbsportalen Egencia fremadrettet bliver det sted, hvori gennem rejserne konsekvent bestilles. Egencia kan levere udtræk over rejserne købt hos dem, mens rejser købt andre steder, skal findes manuelt i kommunens økonomisystem og udover at være en stor opgave, giver det et usikkert resultat.

Beregning af CO₂ udledningen

Der er mange beregningsværktøjer til opgørelse af flyrejsers CO₂ belastning. De er baseret på forskellige metoder med deraf forskellige resultater til følge. Concito har kigget på værktøjerne og på baggrund af deres vurdering, anbefaler forvaltningen brug af beregneren hos den tyske nonprofit organisation Atmosfair.

Flyselskaberne bruger noget mindre konservative beregninger, det samme gør Egencia.

CO₂ udledning fra skovbørnehavernes bustransport

I 2018 var der 14 skovbørnehaver, der med bus køres fra en opsamlingsadresse til deres base i skoven. I 2019 er skovafdelingen på to institutioner lukket.

Københavns Bustrafik har licitationen på kørslen, men har udlagt en del af den til underleverandører. Der findes i dag ikke et samlet overblik over, hvilke busser, der kører på hvilke strækninger og derfor er CO₂ beregningen lavet ud fra

gennemsnitsbetragtninger. Den viser, at udledningen ligger på ca. 140 tons pr. år. Det svarer til 20% af udslippet fra tjenestekøretøjer og 1,32% af den samlede kommunale udledning.

By-, Kultur- og Miljøområdets vurdering

At undgå udledningen er selvfølgelig det bedste, men kan det ikke lade sig gøre, er kompensation en mulighed. Samtidigt bør man have fokus på skovbørnehavernes transport, da området rummer langt større potentiale end flyrejserne.

Kompensation kan man købe sig til ved at investere i et eller flere projekter med en CO₂ reducerende effekt f.eks. indenfor skovrejsning, vedvarende energi eller uddannelse e.l. Det kan gøres gennem lokale projekter eller ved at investere i internationale projekter via organisationer, der har professionaliseret sig i det.

I alle tilfælde bør der ses på:

- Om de reelle reduktioner er opgjort ud fra godkendte metoder, om projekterne er overvåget og om resultaterne rapporteres og verificeres
- Om reduktionerne ligger udover det, der ellers ville være opnået gennem projektet og om de verificeres af tredje part
- Om reduktionerne er permanente
- Om reduktionerne kan kvantificeres, måles og verificeres
- At projekterne ikke har negativ indflydelse på de omkringliggende områder

Det kan give stor synlighed at investere i lokale projekter, men det er samtidigt en ressourcekrævende opgave at finde og gennemføre projekterne og derefter dokumentere dem. Skal det f.eks. ske gennem skovrejsning, vil det på baggrund af beregninger fra Fredensborg Kommune koste ca. 130.000 kr og betyde plantning af ca. 6500 træer på 11-16 km² areal om året at kompensere for de ca. 160 tons CO₂, der er resultatet af Frederiksberg Kommunes flyrejser og skovbørnehavernes buskørsel.

Derfor anbefales det istedet for at købe kompensationen gennem en organisation, der tilbyder projekter med "Gold Standard for the Global Goals", der er anerkendt for at repræsentere en meget høj standard for CO₂ reducerende projekter.

Økonomi

Kompensationen for både flyrejser og transport til skovbørnehaver vil kunne købes for ca. 30.000 kr. via "Gold standard for the Global Goals"

Det foreslås dog indtil videre at købe kompensation for alle 50.000 kr. da det giver mulighed for at kompensere for eventuelle flyrejser, der ikke er indfanget og for en del af den kommunale kørsel i tjenestebiler.

Da midlerne udløber i 2022 foreslås det, at 2019, 2021 og 2022 bliver brugt til at stramme op på brugen af Egencia, så alle flyrejser købes derigennem og at der findes en ordning, hvor kompensationen kan købes direkte via den enkelte flybillet. Da udgiften herefter pålægges den enkelte forvaltning/institution, vil det også fremme lokale overvejelser omkring alternative transportformer.

Hvis ordningen omkring Egencia træder i kraft inden 2022, så alle indkøb sker via den indgåede indkøbsaftale, føres de resterende midler tilbage til kommunekassen.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget
JBS/CS/MLL

Punkt 122: Anlægsregnskaber for projekter i By- og Miljøudvalget 2018

00.01.00-A00-22-19

Resume

I denne sag forelægges anlægsregnskaber og delregnskaber for 21 anlægsprojekter under By- og Miljøudvalget.

Beslutning

By- og Miljøudvalget indstiller,
at anlægsregnskaber for 21 afsluttede anlægsprojekter godkendes.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,
at anlægsregnskaber for de 21 afsluttede anlægsprojekter godkendes.

Sagsfremstilling

I forbindelse med regnskabsafslutning 2018 forelægges anlægsregnskaber for de anlægsprojekter, der lukkes med regnskab 2018. Anlægsprojekter med et forbrug på 2 mio. kr. og derover, samt anlæg under 2 mio. kr. med en afvigelse på mere end 30 pct. forelægges i særskilt sag for de relevante fagudvalg. Anlægsprojekter med forbrug under 2 mio. kr. (brutto) forelægges som en del af årsregnskabet.

I denne sag forelægges 21 anlægsprojekter på By- og Miljøudvalgets område. Af nedenstående oversigt ses det samlede forbrug sammenholdt med de meddelte anlægsbevillinger og med angivelse af afvigelsen mellem forbrugte og anlægsbevillingen:

Oversigt over afsluttede anlæg på By- og Miljøudvalget

Anlægsprojekt		Anlægsbevilling 1.000 kr.	Regnskab 1.000 kr.	Afvigelse 1.000 kr.	Bemærkning
Slidlag 2018	U	8.500	8.476	-24	Ingen
Fortovsrenovering 2018	U	2.000	2.000	0	Ingen
Byudvikling ved Fasanvej station	U	3.000	3.069	69	Ingen
Trafikhandlingsplan: udbygning af cykelstier - Madvigs Allé	U	5.750	5.483	-267	Se nedenfor
Vejbelysning 2018	U	4.072	4.105	33	Ingen
Forbedret trafiksikkerhed, skoleveje 2018	U	5.085	3.922	-1.163	Se nedenfor
Opfølgning på cykelhandlingsplan 2018	U	1.578	1.029	-549	Se nedenfor
Projektledelse vedr. klimatilpasning - Trafik og Byrum 2018	U	12.019	10.053	-1.966	Se nedenfor
Springvand ved Malthe Bruuns Vej og Orla Lehmans Vej	U	4.065	2.132	-1.933	Se nedenfor
Springvand ved Malthe Bruuns Vej og Orla Lehmans Vej	I	-5.170	-5.170	0	Se nedenfor
Ny belysning - Byrummet Solbjerg Øst (frivillig udbygningsaftale med Frederiksberg Cenret)	U	1.100	153	-947	Se nedenfor
Sanering af Grøndalen	U	8.800	8.077	-723	Se nedenfor
Sanering af Grøndalen	I	-868	0	868	Se nedenfor
Trafiksanerung af Bernhards Bangs Allé	U	1.300	589	-711	Se nedenfor
Mindre omlægning af Falkonér Plads foran Frederiksberg Gymnasium	U	500	290	-210	Se nedenfor
Etablering af cykelbane på Grundtvigsvej	U	5.650	5.623	-27	Ingen
Skattefinansieret-Mariendalsvej-Klimatilpasningsprojekter i samarbejde med FF	U	3.000	2.472	-528	Se nedenfor
Forbedring af cykelparkeringsforhold 2017*	U	1.000	1.605	605	Se nedenfor
Skattefinansieret-Grønne veje øst 2017*-Klimatilpasningsprojekter i samarbejde med FF	U	1.964	964	-1.000	Se nedenfor
Takstfinansieret-Lindevangsparken - Klimatilpasningsprojekter i samarbejde med FF	U	17.304	17.577	273	Ingen
Takstfinansieret-Ærøvej-Klimatilpasningsprojekter i samarbejde med FF	U	4.400	3.185	-1.215	Se nedenfor
Takstfinansieret-Mariendalsvej-Klimatilpasningsprojekter i samarbejde med FF	U	9.850	8.844	-1.006	Se nedenfor
Takstfinansieret-Grønne veje øst 2017*-Klimatilpasningsprojekter i samarbejde med FF	U	13.578	5.104	-8.474	Se nedenfor

Redegørelse for anlægsprojekter

Trafikhandlingsplan: udbygning af cykelstier - Madvigs Allé

Mindreforbruget på 0,267 mio. kr. skyldes, at tilbuddet fra entreprenøren var billigere end forventet.

Forbedret trafiksikkerhed, skoleveje 2018

Mindreforbruget på 1,163 mio. kr. skyldes, at et planlagt projekt viste sig væsentligt dyrere end forventet ved indhentningen af tilbud, og delprojektet er derfor ikke gennemført i 2018. Projektet vil i stedet indgå i puljen i 2019.

Opfølgning på cykelhandlingsplan 2018

Mindreforbruget på 0,549 mio. kr. skyldes, at visse af delprojekterne, herunder cykelregnskab 2018 og cykellegebane, ikke er afsluttet. Disse vil indgå i puljen i 2019.

Projektledelse vedr. klimatilpasning - Trafik og Byrum 2018

Projektet dækker over projektledelse i 2016-2018. Puljen er ikke blevet lukket og regnskabsforklaret årligt i 2016 og 2017, og rådighedsbeløb er løbende tilpasset i overførselssagen og i forventede regnskaber uden at anlægsbevillingen er nedjusteret tilsvarende. Der har løbende været mindredgifter, som skyldes, at projektet har været i en opstartsfasen, hvor det ikke har været muligt at eksekvere alle midlerne fx til forundersøgelser. Derfor er der over tre år oparbejdet en mindredgift på 1,966 mio. kr.

Springvand ved Malthe Bruuns Vej og Orla Lehmans Vej

Forbruget, der fremgår af ovenstående tabel og af bilaget Springvand ved Malthe Bruuns Vej, omfatter udelukkende Malthe Bruuns Vej og ikke Orla Lehmans Vej. Det skyldes, at Orla Lehmans Vej ikke blev konverteret ved overgangen til

det nye økonomisystem. På Orla Lehmans Vej var der udgifter på 1,892 mio. kr. Idet der skal aflægges regnskab for de to anlæg samlet, er der ingen afvigelse mellem bevillingen og forbruget.

Ny belysning - Byrummet Solbjerg Øst (frivillig udbygningsaftale med Frederiksberg Centret)
Anlægsprojektet er blevet slået sammen med andre projekter i det samlede projekt ”Byrum i Frederiksberg Bymidte”. I 2018 er der brugt midler på projektering, og mindreforbruget på 0,947 mio. kr. skyldes, at udførelsen af belysningsprojektet i stedet vil indgå i det nye, samlede projekt.

Sanering af Grøndalen

En indtægt på 0,868 mio. kr. fra Frederiksberg Forsyning er bogført på en udgiftskonto, hvilket trækker udgifterne ned i regnskabet. Ses der på projektet samlet, er nettoafvigelsen på anlægget 0,145 mio. kr. Merforbruget skyldes uforudsete udgifter til blandt andet nedlæggelse af olietank og ekstra vanding af rullegræs i sommeren 2018.

Trafiksanering af Bernhards Bangs Allé

Mindreforbruget på 0,711 mio. kr. skyldes, at der ikke er gennemført så omfattende trafiksaneringer, som der blev afsat midler til.

Mindre omlægning af Falkonér Plads foran Frederiksberg Gymnasium

Mindreforbruget på 0,210 mio. kr. skyldes en reduktion i omlægningen af pladsen samt at der ikke er forbrugt midler til afsat til uforudsete udgifter.

Skattefinansieret–Mariendalsvej-Klimatilpasningsprojekter i samarbejde med FF

Mindreforbruget på 0,528 mio. kr. skyldes, at der var færre udgifter til uforudsete udgifter end forventet.

Forbedring af cykelparkeringsforhold 2017*

Anlægsbevillingen burde være 2,0 mio. kr., idet projektet omfatter forbedring af cykelparkeringsforhold i 2016 og 2017. Ved en tidligere disponering er der flyttet rådighedsbeløb uden anlægsbevilling, og derfor er anlægsbevillingen 1 mio. kr. i stedet for 2 mio. kr. Set i forhold til bevillingen på 2,0 mio. kr. er der et mindreforbrug på 0,395 mio. kr. Dette skyldes primært færre udgifter til opsætning af nye cykelstativer.

Skattefinansieret-Grønne veje øst 2017*-Klimatilpasningsprojekter i samarbejde med FF og Takstfinansieret-Grønne veje øst 2017*-Klimatilpasningsprojekter i samarbejde med FF

Mindreforbruget på 1,0 mio. kr. på skattefinansieret område og 8,474 mio.kr. på takstfinansierede område skyldes, at der var projekter i denne pulje, som viste sig urentable at anlægge, og som derfor er udgået.

Takstfinansieret-Ærøvej-Klimatilpasningsprojekter i samarbejde med FF

Mindreforbruget på 1,215 mio. kr. skyldes, at projektet ved indhentning af tilbud var billigere end forventet.

Takstfinansieret-Mariendalsvej-Klimatilpasningsprojekter i samarbejde med FF

Mindreforbruget på 1,006 mio. kr. skyldes, at projektet ved indhentning af tilbud var billigere end forventet.

By-, Kultur- og Miljørådets vurdering.

By-, Kultur- og Miljørådet vurderer, at anlægsprojekterne er gennemført i overensstemmelse med projektbeskrivelserne og eventuelle tilpasninger, der er godkendt undervejs i projekternes udførelse.

Økonomi

Der henvises til ovenstående redegørelse.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

By- og Miljøudvalget, M, K.
MS/SRR

Bilag

Klimatilpasningsprojekter Grønne veje Øst 2017 (takstfinansieret)

Klimatilpasningsprojekter Mariendalsvej (takstfinansieret)

Klimatilpasningsprojekter Ærøvej (takstfinansieret)
Klimatilpasningsprojekter Lindevangsparken (takstfinansieret)
Klimatilpasningsprojekter Grønne veje Øst 2017 (skattefinansieret)
Forbedring af cykelparkeringsforhold 2017
Etablering af cykelbane på Grundtvigsvej
Mindre omlægning af Falkonér Plads
Trafiksanering af Bernhard Bangs Allé
Sanering af Grøndalen
Ny belysning byrummet Solbjerg Øst
Springvand ved Malthe Bruuns Vej
Projektledelse vedr. klimatilpasning - trafik og byrum 2016-2018
Trafikhandlingsplan udbygning af cykelstier, Madvigs Allé
Trafikhandlingsplan opfølgning på handlingsplan 2018
Byudvikling ved Fasanvej Station
Klimatilpasningsprojekter Mariendalsvej (skattefinansieret)
Forbedret trafiksikkerhed skoleveje 2018
Vejbelysning 2018
Fortovsrenovering 2018
Slidlag 2018

Punkt 123: Disponering af trafikikkerhedspuljen 2019

05.13.00-G01-1-19

Resume

Der er årligt afsat en pulje på 4 mio. kr. til gennemførelse af trafikikkerhedsfremmende tiltag, der skal medvirke til, at målsætningen om en halvering af antallet af dræbte og tilskadekomne i trafikken, fra 2010 til udgangen af 2020, opnås. Uheldsudviklingen er i 2016 og 2017 gået i positiv retning, men de foreløbige tal for 2018 viser desværre en stigning i antallet af tilskadekomne. Der er derfor behov for et fortsat fokus på indsatser, såvel fysiske som adfærdsændrende, hvis målsætningen skal opnås. By- og Miljøudvalget skal tage stilling til, om oplægget til udmøntning af dette års midler kan godkendes.

Beslutning

By- og Miljøudvalget vedtog,

1. at puljemidler i 2019 på i alt 3,2 mio. kr. til trafikikkerhed, skoleveje disponeres som foreslået finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb i 2019, idet problemer med ulovlig standsning ved Skolen på Grundtvigsvejen håndteres ved skiltning og afmærkning, og forvaltningen efterfølgende forelægger forslag til disponering af de resterende 2,0 mio. kr.,
2. at det indstiles, at der meddeles anlægsbevilling på 1,2 mio. kr. til disponering af trafikikkerhedspuljen finansieret af overført rådighedsbeløb fra 2018.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at puljemidlerne i 2019 på i alt 4,0 mio. kr. til trafikikkerhed, skoleveje disponeres som foreslået finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb i 2019,
2. at der meddeles anlægsbevilling på 1,2 mio. kr. til disponering af trafikikkerhedspuljen finansieret af overført rådighedsbeløb fra 2018.

Sagsfremstilling

By- og Miljøudvalget udsatte på mødet den 11. marts 2019 sagen, idet udvalget anmodede om flere alternativer med hensyn til Den Grønne Sti's krydsning med Thorvaldsensvej.

Forvaltningen genfremsætter sagen til udvalgsbehandling, med den ændring, at forslaget om ombygning af krydsningen mellem Den Grønne Sti er udtaget af indstillingen. Forvaltningen vil senere fremkomme med alternative forslag til ændring af stikrydsningen, men har behov for en afklaring omkring de øvrige forslag til udmøntning af dette års midler. I forslaget til udmøntning af puljen foreslås det oprindelige forslag om afsættelse af en pulje til skoleveje, forøget med 250.000 kr., således at puljen bliver på 750.000 kr. Forslaget til en forøgelse her skal ses i lyset af den seneste dialog omkring Skolen på Grundtvigsvej og ønsket om ekstra forbedringer af sikkerheden omkring skolen. Forbedringerne går primært på en bedre udformning af arealet mellem skolens hovedindgang og KU Life, således at der anlægges et egentligt fortov med kantstenslysning ind mod skolen, hvorved den standsning og parkering, der i dag sker ulovligt, kan undgås. Det nye fortov anlægges i en smallere bredde end det nuværende, der er ca. 1,8 m. Det vil give ca. 0,5 m mere i bredden til kørebanen, og dermed bedre plads til cykling i begge retninger og bilkørsel ensrettet mod Bülowvej. Det nye oplæg til udmøntning indebærer, at der vil være et mindre beløb til rådighed til en eventuel ombygning af stikrydsningen på Thorvaldsensvej. Men det oprindelige forslag skal ses som den ultimative løsning, og dermed den dyreste. En alternativ løsning vurderes at kunne holdes inden for de resterende puljemidler. Det nye oplæg indeholder en foreløbig, samlet portefølje af opgaver svarende til ca. 3,5 mio. kr., der hermed anbefales godkendt. Forvaltningen vil efterfølgende fremkomme med nyt alternativ til ændring af stikrydsningen ved Thorvaldsensvej og den tilhørende økonomi.

Oversigt over indsatsportefølje i 2019, der foreslås gennemført, idet der senere fremsættes alternativ løsning til stikrydsningen ved Thorvaldsensvej:

- Faste genstande: 300.000 kr.
- Pulje til forbedringer i uheldsbelastede kryds: 500.000 kr.
- Udsiftning af udtjente fartdisplay: 200.000 kr.
- Adfærdsændrende tiltag: 200.000 kr.
- Pulje til lokale indsatser herunder lokal hastighedsbegrænsning: 300.000 kr.
- Pulje målrettet skoler og institutioner: 750.000 kr.
- Tilgængelighed: 800.000 kr.
- Planlægning: 400.000 kr.

Tidligere sagsfremstilling

Målsætningen for antallet af tilskadekomne i trafikken er, at der med udgangspunkt i 2010, som minimum, skal være sket en reduktion på 50% ved udgangen af 2020. I årene 2016 og 2017 er uheldstallet faldet i forhold til 2015, og udviklingen så ud til at gå den rigtige vej. Der var derfor en forventning om, at målsætningen kunne indfries. Men de seneste tal for 2018, der endnu ikke er færdigbehandlet og offentliggjort, viser desværre, at antallet af tilskadekomne igen stiger. Set over perioden fra 2010 og frem, har der været udsving gennem årene. Årsagen til at antallet af tilskadekomne i trafikken svinger fra år til år, er der ikke en enkel forklaring på. Men faktorer som især vejret spiller ind. Når vejret er godt, som det eksempelvis var i sommeren 2018, vil rigtig mange vælge cyklen som transportmiddel, og det er især cyklister, der kommer til skade i trafikken, og dermed belaster uheldsstatistikken.

For at sikre, at uheldsudviklingen går i positiv retning og målsætningen nås, er det derfor især sikring af cyklister, der er i fokus.

På budget 2019 er der afsat 4,0 mio. kr. til gennemførelse af trafiksikkerhedsfremmende tiltag. I 2018 har der været et mindreforbrug på ca. 1,2 mio. kr., heraf udgør 1 mio. kr. midler, der blev fremrykket fra 2019 til 2018. Midlerne forventes overført til 2019, så det samlede rådighedsbeløb i 2019 bliver på ca. 5,2 mio. kr.

Puljen er tidligere blevet opdelt i 4 delpuljer:

- Uheldsbekæmpelse
- Sikring af skoleveje
- Tilgængelighed
- Planlægning mv.

I 2019 foreslås puljen opdelt på 3 delpuljer:

- Trafiksikkerheds- og tryghedsfremmende tiltag
- Tilgængelighed
- Planlægning mv.

Forslaget om en opdeling i kun 3 delpuljer skal ses i relation til det trafiksikkerhedsarbejde, der reelt sker, og ikke som et udtryk for, at noget bliver prioriteret op eller ned i forhold til andet. Gennemførelsen af trafiksikkerhedsprojekter har primært til formål at sikre, at den vedtagne målsætning opnås, og afhænger således ikke af, om det er på trafikveje, lokalveje eller skoleveje specifikt. Hvad angår skoleveje handler det ofte om at skabe et mere trygt miljø at færdes i, så flere vælger at komme til og fra skole på cykel eller til fods, og ikke bliver kørt i bil. Derudover handler det om at sikre, at skolepatroljer kan udføre deres arbejde på en lovlig og sikker måde, hvor reglerne foreskriver, at krydsningssteder skal være særligt indrettet.

Budgetmidlerne for 2019, 4 mio. kr., foreslås fordelt på delpuljerne således:

- Trafiksikkerheds- og tryghedsfremmende tiltag: 2.800.000 kr.
- Tilgængelighed: 800.000 kr.
- Planlægning mv.: 400.000 kr.

Projekter udført i 2018

Trafiksikkerheds- og tryghedsskabende tiltag

- Den Grønne Sti's krydsning med Thorvaldsensvej, undersøgelser og skitseprojekt
- Den Grønne Sti's krydsning med Falkoner Allé, undersøgelser og skitseprojekt
- Faste genstande, Finsensvej, flytning af master
- Cyklistsignal i krydset Bülowvej-Grundtvigsvej
- Skolen på Grundtvigsvej, anlæg af fortov og øvrige trafiksikrende foranstaltninger
- Børnehuset Valhalla, Kong Georgs Vej
- Børneambassaden, H.C. Ørsteds Vej (færdiggøres i 2019)
- Fodgængerfelt Falkoner Allé-Sankt Nikolaj Vej (færdiggøres i 2019)
- Vurdering af skoleveje
- Kaptajn Johnsens skole, undervisningsforløb

Tilgængelighed

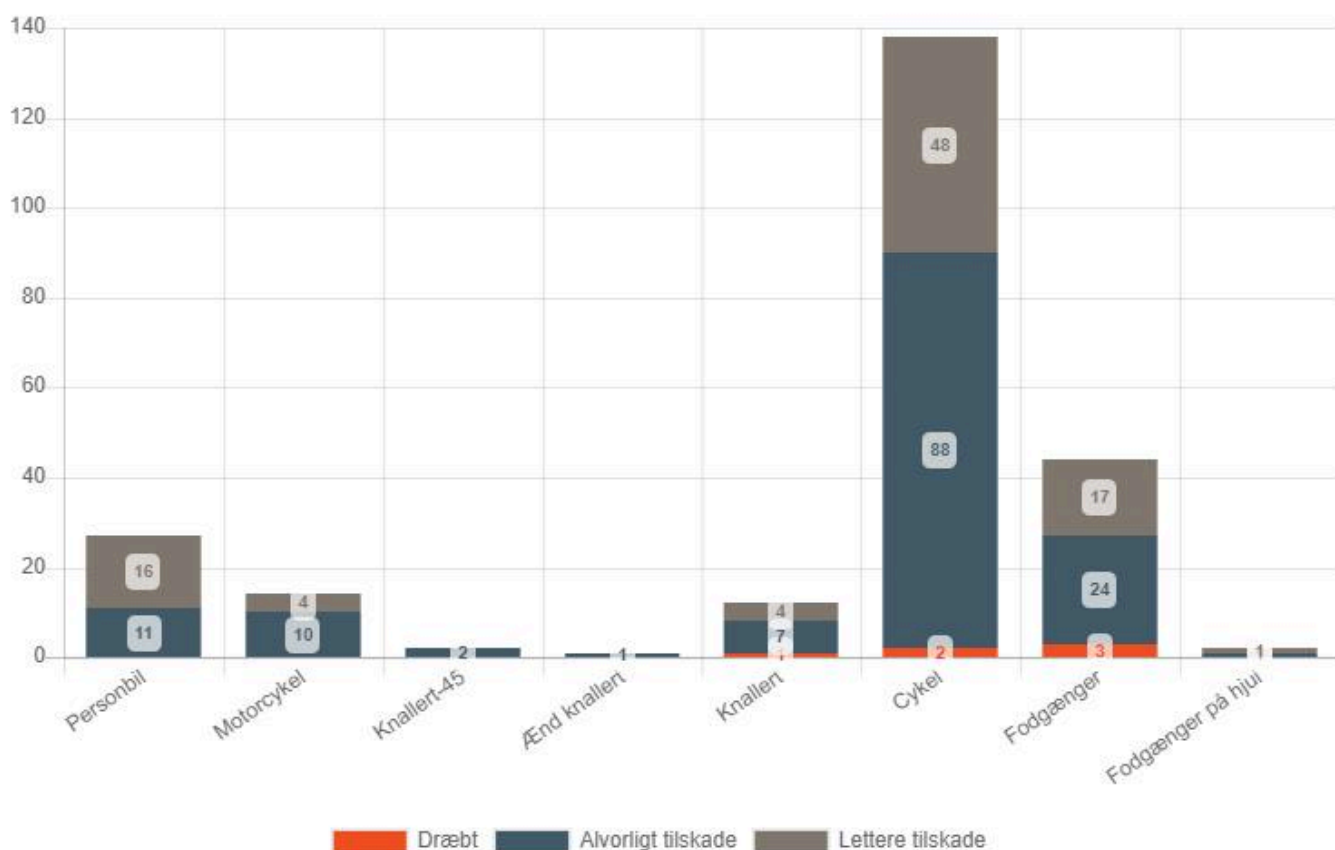
- Tine Brylds Plads
- Falkoner Plads, gennemgang og udarbejdelse af oplæg
- Roskildevej/Dalgas Boulevard, projektering
- Danas Plads, gennemgående fortov
- Sankt Markus Allé, gennemgående fortov
- Lydfyr: Smallegade/Frederiksberg Bredegade, Godthåbsvej/Vagtelvej, Roskildevej/Nordens Plads
- Stiforbindelse ved KB Hallen

Planlægning

- Uhedsstedfæstelse, bearbejdning og udarbejdelse af uhedsrapport
- Trafiktællinger

Udfordringer på baggrund af de nyeste uhedsdata

Resultatet fra den seneste uhedsrapport for 2017 viser, at det især er cyklister, der kommer til skade i trafikken. Tallene for 2018, der dog endnu ikke er endelige, viser samme tendens. I 5-års perioden 2014-2018 er der samlet kommet 138 cyklister til skade og 45 fodgængere. Så fokus bør rettes mod cyklisters færden i byrummet, hvis uheldskurven skal knækkes.

Forslag til projekter i 2019

Trafiksikkerheds- og tryghedsskabende tiltag

- Den Grønne Sti's krydsning ved Thorvaldsensvej: 2.000.000 kr.
  - Observationer viser, at det er et sted, hvor rigtig mange krydser, især i morgen- og eftermiddagstimerne. Der har gennem årene været stort fokus på krydsningen og vurderingen er, at den eneste løsning er at ombygge krydset til et signalreguleret kryds. Projektet var med på listen over projekter i 2018, men da rådgiveroverslaget for ombygning oversteg de 600.000 kr., der blev afsat i 2018, blev projektet udsat, og medtages derfor igen i år som forslag.

- Faste genstande: 300.000 kr.
  - Flytning af master, typisk lysmaster.
  - Sikring af træer og andre ikke flytbare genstande.
- Pulje til forbedringer i uheldsbelastede kryds: 500.000 kr.
  - Optimering af signalanlæg.
  - Ændring af afmærkning.
- Udskiftning af udtjente fartdisplay: 200.000 kr.
  - Kommunen har i alt 15 fartdisplays, der alle er ved at være udtjente og dyre i drift. Der er desuden behov for en revurdering af de steder, hvor de i dag er placeret samt se på nye steder, hvor der er behov.
- Adfærdsændrende tiltag: 200.000 kr.
  - Undervisningsforløb målrettet ældre borgere.
  - Undersøgelse af omfanget og indsats rettet mod rødkørsler.
  - Indsats mod brug af mobiltelefon og andre distraktorer.
- Pulje til lokale indsatser herunder lokal hastighedsbegrænsning: 300.000 kr.
  - Tiltag baseret på henvendelser fra borgere. Løsningerne kan variere fra skiltning/afmærkning til etablering af bump eller andre chikaner, og baseres på uheldsoplysninger og trafiktællinger de pågældende steder.
- Pulje målrettet skoler og institutioner: 500.000 kr.
  - Forbedring af skolepatruljers forhold.
  - Forbedring af afsætningsforhold.
  - Forbedring af tryghed, herunder hastighedsdæmpende tiltag.
  - Tydeliggørelse af skolezoner.
  - Undervisningsindsatser.

Tilgængelighed

- Disponeres i samråd med Ældrerådet og Handicaprådet: 800.000 kr.
  - Roskildevej-Dalgas Boulevard: 300.000 kr.*
  - Falkoner Plads: 200.000 kr.*
  - Lydfyr: 100.000 kr.*
  - Pulje til opretning af ældre og utidssvarende ledelinjer: 100.000 kr.*
  - Akutte efter indmeldinger fra borgere: 100.000 kr.*

* Forelægges som forslag til mødet med Ældrerådet og Handicaprådet.

Planlægning

- Mobilitetspolitik: 100.000 kr.
  - Der skal udarbejdes en mobilitetsstrategi som erstatning for den tidligere Trafik- og Mobilitetsplan, der udløb i 2018.
- Trafiktællinger: 100.000 kr.
  - Udgifter til planlagte (faste tællesteder) og ad hoc-tællinger (typisk på baggrund af borgerhenvendelser).
- Uhedsregistrering og uheldsbearbejdning: 150.000 kr.
  - Uhedsstedfæstelse, abonnement og udarbejdelse af årlig uheldsrapport.
- Diverse: 50.000 kr.
  - Ad hoc, herunder eksterne vurderinger og udredninger.

Samlet oversigt over indsatser i 2019, der foreslås gennemført:

- Ombygning af Den Grønne Stis krydsning med Thorvaldsensvej: 2.000.000 kr.
- Faste genstande: 300.000 kr.
- Pulje til forbedringer i uheldsbelastede kryds: 500.000 kr.
- Udskiftning af udtjente fartdisplay: 200.000 kr.
- Adfærdsændrende tiltag: 200.000 kr.
- Pulje til lokale indsatser herunder lokal hastighedsbegrænsning: 300.000 kr.
- Pulje målrettet skoler og institutioner: 500.000 kr.
- Tilgængelighed: 800.000 kr.
- Planlægning: 400.000 kr.

By-, Kultur og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at der er et stort behov for fortsatte indsatser der kan medvirke til, at antallet af dræbte og tilskadedkomne i trafikken reduceres. Det er også områdets vurdering og anbefaling, at målet ikke kan opnås ved fysiske tiltag alene, men at der i lige så høj grad er brug for gentagne kampagner rettet mod specifikke adfærdsændringer.

De foreslåede tiltag vil bidrage til den rette udvikling, men gør det ikke alene, hvorfor der fortsat bør afsættes ressourcer til gennemførelse af tiltag, men også til undersøgelser der i højere grad kan afdække udfordringerne og dermed være med til at finde de rigtige løsninger.

Økonomi

Der er på budget 2019 afsat et rådighedsbeløb på 4 mio. kr., der disponeres af By- og Miljøudvalget. I 2019 forventes der tillige overført ca. 1,2 mio. kr. fra et mindreforbrug i 2018, der søges anlægbevilget med denne sag. Det samlede rådighedsbeløb udgør herefter ca. 5,2 mio. kr.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

By- og Miljøudvalget
ML/PR

Historik

By- og Miljøudvalget 2018-21, 11. marts 2019, pkt. 99:

By- og Miljøudvalget udsatte sagen, idet udvalget anmodede om flere alternativer med hensyn til den grønne stis krydsning med Thorvaldsensvej.

Indstilling 11. marts 2019, pkt. 99:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at puljemidlerne i 2019 på i alt 4,0 mio. kr. til trafiksikkerhed, skoleveje disponeres som foreslået finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb i 2019,

2. at der meddeles anlægsbevilling på 1,2 mio. kr. til disponering af trafiksikkerhedspuljen finansieret af overført rådighedsbeløb fra 2018.

Bilag

Bevillingsskema - Disponering af pulje trafiksikkerhed 2019

Bevillingsskema - Anlægsbevilling trafiksikkerhed 2019

Punkt 124: Modernisering af Søndervang

01.00.00-P00-2-18

Resume

Kommunalbestyrelsen behandlede idéoplæg for modernisering af Søndervang den 28. januar 2019 (sag nr. 20). Kommunalbestyrelsen anmodede hér om, at der udarbejdes et beslutningsgrundlag, der yderligere anviser muligheden for at projektere det samlede projekt på 84+45 pladser på Frederiksberg Forsynings nuværende areal til brug for politisk behandling i april 2019. Med denne sag forelægges et beslutningsgrundlag for valg af samlet moderniseringsscenarie for Søndervang (i alt 129 boliger). Derudover omhandler sagen en beslutning om valg af ejerform for projektet, herunder indstilling om valg af almen part på baggrund af markedsdialog. Det bemærkes, at forligskredsen bag masterplan for modernisering af plejeboliger holder møde samme dag som sagsfremstillingen behandles i fagudvalgen (ÆOU, BMU og BEU) - dvs. den 25. marts 2019 - vedrørende nærværende sag.

Beslutning

By- og Miljøudvalget indstiller,

1. at scenarie c for moderniseringen af Søndervang danner grundlag for det videre arbejde,
2. at det nye Søndervang Plejecenter projekteres, opføres og ejes af en almen part,
3. at nulstilling af det nuværende budgetlagte anlæg for modernisering af Søndervang indgår til prioritering i Direktionens anlægsplan 2020,
4. at nulstilling af de nuværende budgetlagte anlægsskemaer for køb af grund og tekniske salg indgår til prioritering i Direktionens anlægsplan 2020,
5. at indarbejdelse af udgifter til deponering på 31,1 mio. kr. kr. indgår til prioritering i Direktionens anlægsplan 2020,
6. at Frederiksberg Kommune indgår en partnerskabsaftale med FSB omkring udvikling, projektering og opførelse af det nye Søndervang Plejecenter,
7. at det indgår til prioritering i Direktionens anlægsplan 2020, at der ydes grundkapitalindskud og beboerindskud på 33,1 mio. kr. svarende til etablering af 129 plejeboliger,
8. at der anvendes maksimumbeløbet for det år, hvor der søges om skema B ligesom udgifter til indeksering indarbejdes, når disse er kendt,
9. at det indgår til prioritering i Direktionens anlægsplan 2020, at der afsættes 15 mio. kr. til inventar, samt 9 mio. kr. til etablering af fælles faciliteter og pladسدannelse i regi af temaerne Generationernes By, energi og bæredygtig og,
10. at der indarbejdes midler til intern projektledelse på ca. 558.000 kr. årligt i projektets levetid fra 2020-2024.

Indstilling

Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet og By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at Ældre- og Omsorgsudvalget og By- og Miljøudvalget

1. indstiller, at scenarie c for moderniseringen af Søndervang danner grundlag for det videre arbejde,
2. indstiller, at det nye Søndervang Plejecenter projekteres, opføres og ejes af en almen part,
3. indstiller, at nulstilling af det nuværende budgetlagte anlæg for modernisering af Søndervang indgår til prioritering i Direktionens anlægsplan 2020,
4. indstiller, at nulstilling af de nuværende budgetlagte anlægsskemaer for køb af grund og tekniske salg indgår til prioritering i Direktionens anlægsplan 2020,
5. indstiller, at indarbejdelse af udgifter til deponering på 31,1 mio. kr. kr. indgår til prioritering i Direktionens anlægsplan 2020,

6. indstiller, at Frederiksberg Kommune indgår en partnerskabsaftale med FSB omkring udvikling, projektering og opførelse af det nye Søndervang Plejecenter,
7. indstiller, at det indgår til prioritering i Direktionens anlægsplan 2020, at der ydes grundkapitalindskud og beboerindskud på 33,1 mio. kr. svarende til etablering af 129 plejeboliger,
8. indstiller, at der anvendes maksimumbeløbet for det år, hvor der søges om skema B ligesom udgifter til indeksring indarbejdes når disse er kendt,
9. indstiller, at det indgår til prioritering i Direktionens anlægsplan 2020, at der afsættes 15 mio. kr. til inventar, samt 9 mio. kr. til etablering af fælles faciliteter og pladسدannelse i regi af temaerne Generationernes By, energi og bæredygtig og,
10. indstiller, at der indarbejdes midler til intern projektledelse på ca. 558.000 kr. årligt i projektets levetid fra 2020-2024.

Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet og By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at Bolig- og Ejendomsudvalget tager sagen til orientering.

Sagsfremstilling

Baggrund:

Plejehjemmet Søndervang består i dag af 108 plejeboliger og er drevet af en selvejende institution. Plejehjemmet består fysisk af to bygninger, der er koblet sammen – en kommunal bygning på 45 boliger mod Emil Christian Hansens Vej og en bygning med 63 boliger (ud mod Nylandsvej).

Det blev med revideringen af plejeboligmasterplanen i 2017 besluttet at arbejde videre med et scenarie, hvor moderniseringen af Søndervang fremrykkes ved at bygge på et supplerende areal på Frederiksberg Forsynings grund og dermed frakoble den selvejende bygning. Herved fremrykkes ibrugtagningen af Søndervang til 2024, da der ikke længere kræves brug af Nimbus som bufferkapacitet. Denne løsning blev godkendt og indarbejdet i anlægsplanen ved Budget 2019. Der blev også afsat midler til køb af et supplerende areal fra Frederiksberg Forsyning, herunder også budgetteret med en indtægt fra det tekniske salg.

Kommunalbestyrelsen besluttede med godkendelsen af plejeboligmasterplanen i 2019, at der i anlægsplanen og det forberedende arbejde afsættes mulighed for etablering af op til 80 boliger. Seneste revision af plejeboligmasterplanen viste, at der ikke var behov for at bygge ekstra plejeboligkapacitet udover de 60 boliger, så de 20 ekstra pladser op til 80 pladser er teknisk en reserve. Hermed sikres masterplanens grundlæggende princip om nødvendigheden af, at der indarbejdes en høj grad af fleksibilitet ind i planlægningen af den fremtidige plejeboligkapacitet.

Idéoplæg – januar 2019:

Kommunalbestyrelsen behandlede den 28. januar 2019 (sag nr. 20) et idéoplæg for moderniseringen af Søndervang. Idéoplægget beskrev mulighederne for at etablere 80 nye boliger ved at købe et supplerende grundareal af Frederiksberg Forsyning. (Boligerne erstatter de nuværende boliger i den selvejende bygning ud mod Nylandsvej).

Idéoplægget påviste derudover behovet for at modernisere de 45 boliger i den kommunale bygning ud mod Emil Christian Hansens Vej, herunder særligt nødvendigheden af, at sikre en samlet modernisering af Søndervang til gavn for borgerne og for at understøtte en effektiv plejedrift. De kommunale boliger blev etableret i 1985 og har et stort vedligeholdelsesbehov og trænger til modernisering, særligt hvis de på sigt skal fungere som en samlet enhed sammen med et nybygget plejecenter. Boligerne er i sig selv velfungerende, men er ikke egnet som moderne og tidssvarende plejeboliger.

Idéoplægget påpegede, at selve sammenkoblingen af den eksisterende bygning og en ny bygning er en væsentlig udfordring og binding for projektet.

Kommunalbestyrelsen anmodede forvaltningen om følgende:

- at der udarbejdes et beslutningsgrundlag for en modernisering af de 45 kommunale boliger på baggrund af en samlet teknisk og økonomisk analyse med henblik på, om boligerne kan moderniseres indenfor egne rammer, eller at de skal nedrives, og at der bygges nye 45 plejeboliger, og
- at der udarbejdes et beslutningsgrundlag, der yderligere belyser muligheden for at projektere det samlede projekt på 84+45 pladser (samlet set 129 boliger) på Frederiksberg Forsynings nuværende areal til brug for politisk behandling i april 2019.

Socialudvalget godkendte ved behandlingen af idéoplægget, at mulighederne for at etablere 24 boliger i en fleksibel løsning på det nye Søndervang afdækkes i regi af Masterplan for det specialiserede socialområde. Der er dermed tale om et samlet projekt, hvor de 129 boliger svarer til det oprindelige projekt på 60 plejeboligpladser (uden reservekapacitet), 45 boliger i den eksisterende kommunale bygning (modernisering eller nedrivning/genopbygning) og 24 boliger i Masterplan for det specialiserede socialområde.

Bolig- og Ejendomsudvalget tog til orientering ved behandlingen af idéoplægget, at der arbejdes videre med en model, hvor det nye Søndervang eventuelt projekteres, opføres og ejes af en almen part, samt at der igangsættes en markedsdialog med henblik på eventuelt at sælge til en almen part, og at der forelægges en ny sag til politisk behandling april 2019 med henblik på valg af blandt andet ejerskabs- og projektform (kommunalt eller alment ejerskab/projekt).

Denne sag omhandler derfor en beslutning om valg af ejerform for projektet, herunder indstilling om valg af almen part på baggrund af markedsdialog.

Denne sag beskriver ligeledes tre scenarier for en samlet moderniseringen af Søndervang (i alt 129 boliger). I alle scenarier forudsættes, at der tilkøbes areal fra Frederiksberg Forsyning – arealets størrelse afhænger af det konkrete scenarie.

Tre scenarier for modernisering af Søndervang i en samlet løsning (129 boliger):

De tre scenarier vurderes på baggrund af følgende kriterier nedenfor:

- Effektiv plejecenter- og bygningsdrift (et samlet hus med en hensigtsmæssig fordeling af service-, bolig- og fællesarealer)
- Kvaliteten for borgerne
- Økonomi (anlæg og drift)
- Tidsplan
- Etapedeling, herunder hvordan byggeperioden påvirker beboerne
- Det grønne
- Bæredygtighed
- Perspektiver for byen – udvikling, generationernes by samt forholdet til naboerne

De tre scenarier er beskrevet i vedlagte bilag 1. I det følgende beskrives centrale opmærksomhedspunkter.

Scenarie A – den kommunale bygning bevares og bygges sammen med nye boliger i en samlet løsning med i alt 129 plejeboliger. Der forudsættes køb af supplerende grundareal fra Frederiksberg Forsyning.

Den kommunale bygning har både behov for en gennemgående renovering af bygningen (bygningsdele og installationer), ligesom boligerne skal moderniseres for at opfylde kravene til tidssvarende plejeboliger. Scenariet beskriver to delscenarier:

A1) Fuld modernisering: Den nødvendige renovering/vedligehold og modernisering samt modernisering for at skabe et fuldt funktionelt og moderne plejecenter på niveau med den kommende udvidelse.

A2) Modernisering i mindre skala: Den nødvendige renovering/vedligehold for at imødekomme det vedligeholdelsesmæssige efterslæb, samt tiltag for at forbedre tilgængeligheden.

Gennemgangen af bygningen viser indledningsvist, at bygningen i sig selv grundlæggende vurderes at have en sund grundkonstruktion og indeholde gode boliger, men at der er behov for en helt grundlæggende renovering, hvis det skal fungere som del af et moderne plejecenter i regi af Plejeboligmasterplanen.

Gennemgangen af bygningen viser således også, at det vil være økonomisk og indholdsmæssigt urealistisk at modernisere boligerne i et projekt, der skal bygges sammen med en ny bygning. Sammenkoblingen mellem den eksisterende og den nye bygning udgør en betragtelig komplikation for byggesagen og kan ikke løses tilfredsstillende blandt andet på grund af den lave etagehøjde i den eksisterende bygning. Det vil bl.a. derfor ikke være muligt at ombygge det eksisterende hus til samme kvalitet og funktionalitet som et nybygget plejecenter – eksempelvis i forhold til en uhensigtsmæssige placering/fordeling af service-, bolig- og fællesarealer med konsekvenser for en effektiv plejedrift.

En modernisering i mindre skala (scenarie A2) vil påføre beboerne en uforholdsmæssig høj husleje i og med boligerne bevarer deres nuværende størrelse på 72 m² og det kun er muligt at opnå boligstøtte til 65 m².

Dertil kommer en kompleks etapedeling, der medfører en langstrakt byggeperiode til gene for beboerne.

Scenarie B – Den kommunale bygning nedrives, og der etableres 45 nye pladser i en samlet løsning med i alt 129 nye plejeboliger. Der forudsættes køb af supplerende grundareal fra Frederiksberg Forsyning.

Moderniseringssceneriet muliggør et samlet, nybygget anlæg, der opfylder kommunens ambitioner og krav til nye plejeboliger.

Moderniseringssceneriet indeholder imidlertid en række forhold, der væsentligt komplicerer byggeprojektet med konsekvens særligt for tid, økonomi og miljø:

- Komplex etapedeling, hvor beboerne i den eksisterende kommunale bygning, skal bo på en byggeplads, mens den første del af det nye byggeri opføres. Herefter vil beboerne blive flyttet over i den nye bygning, hvorefter den kommunale bygning nedrives og der opføres en ny bygning – i denne anden fase af byggeriet vil der ikke være forbindelse mellem den selvejende bygning og den nye bygning, hvilket vil påvirke den daglige drift af plejecentret.
- Der bygges henover Frederiksberg Forsynings hovedledning, hvilket komplicerer og fordyrer byggeriet.
- En væsentlig del af de store træer på grunden vil skulle fældes.
- Nedrivningen af den kommunale bygning vil belaste budget, tid og miljø, herunder en større CO₂ belastning. Derudover vurderes det uhensigtsmæssigt at nedrive en ellers velfungerende bygning, der nemt ville kunne anvendes til andre formål efter den nødvendige reovering af bygningen.

Scenarie B vurderes kun vanskeligt at kunne holdes inden for maksimumbeløbet for almene boliger, jævnfør udgifter til blandt andet nedrivning af bygning, kompleks etapedeling samt at der skal bygges henover Frederiksberg Forsynings hovedledning. Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt i processen fuldt ud at prissætte ovennævnte poster.

Scenarie C – der etableres nye 129 plejeboliger ved at købe et større areal på Frederiksberg Forsynings grund på 'Sydgrunden':

Scenarie C sikrer opførelsen af en ny sammenhængende bygning, med mulighed for at etablere gode plejeboliger samt en optimal fordeling af bolig-, service- og fællesarealer, der understøtter hensynet til en effektiv plejedrift. Projektet undgår derudover en række af udfordringerne i scenarierne A og B:

- Projektet kan opføres uden etapedeling, ligesom der ikke vil være en langstrakt byggeperiode meget tæt på nuværende beboere.
- Anlægstiden er ca. ét år kortere end i scenarie A og op mod 2 år kortere end i scenarie B.
- Projektet skal ikke bygge henover forsyningsledningen.
- Udgiften til nedrivning af den kommunale bygning undgås.
- Undgår nedrivning af principielt gode boliger (den kommunale bygning), der bare ikke kan ombygges til moderne plejeboliger, og undgår hermed også en CO₂-belastning ved nedrivning.
- De eksisterende 45 kommunale boliger kan eksempelvis fortsat indgå som en (reserve)/kapacitet for plejeboligprojekter i plejeboligmasterplanen - der er fortsat behov for en fleksibel kapacitetstænkning for at imødegå usikkerhed ift. de enkelte plejeboligprojekters realisering de kommende 10 år.
- Undgår en relativt omfattende fældning af træer.

Anbefaling ift. scenarier:

Scenarie C vurderes samlet som det projekt, der giver langt de bedste forudsætninger for at realisere et godt plejecenter i forhold til alle kriterier.

Projektet indebærer dog et større grundkøb end scenarierne A og B, og det er en forudsætning for realiseringen af scenarie C. Det er en forudsætning for alle scenarier, at der kan indgås en aftale med Frederiksberg Kommune omkring køb af grundareal. (Der henvises til afsnittet 'Fremadrettet proces for dialog med Frederiksberg Forsyning').

Ejerskabs- og samarbejdsformer for modernisering af Søndervang:

Frederiksberg Kommune har god erfaring med forskellige ejerskabs- og samarbejdsformer for etablering af plejecentre. Der er siden Kommunalbestyrelsens behandling af sagen arbejdet videre med at afdække, hvorvidt det anbefales, at Frederiksberg Kommune indgår i et partnerskab med en almen part omkring moderniseringen af Søndervang, hvor den almene part projekterer, opfører og ejer plejecentret.

Som led i denne proces, har der været gennemført en markedsdialog med tre almene parter: FSB, AAB og FFB. Markedsdialogen har bidraget til at kvalificere beslutningsgrundlaget for valg af ejerskabs- og entreprisform.

Markedsdialogen bekræftede, at drift af ejendomme er en central kerneopgave for de almene organisationer. De almene parter arbejder alle systematisk med bygningsdrift, herunder effektiviseringskrav jævnt for aftale mellem BL og KL ift. nationale måltal.

De almene parter har alle dokumenteret solid erfaring med opførelse af almene boliger, herunder også byggestyring af komplekse projekter. Markedsdialogen viste, at de almene derudover er nytænkende i forhold til nye måder at bygge på – eksempelvis i form af strategiske byggepartnerskaber. (Punktet gennemgås i afsnit vedr. 'Valg af almen part'.)

Markedsdialogen viste også, at de almene parter havde god erfaring med byudviklingsprojekter og vurderes at kunne bidrage konstruktivt til den fortsatte udvikling af lokalområdet.

Derudover profiterer Frederiksberg Kommune allerede i dag af et velfungerende samarbejde med den almene boligsektor, hvor det konkrete projekt vurderes at kunne bidrage som en platform for et fortsat godt samarbejde med den almene sektor. Ved at understøtte det almene boligbyggeri sikres, at Frederiksberg Kommune er på forkant med at imødegå det stigende behov for almene boliger, ligesom samarbejdet med den almene boligsektor er en strategi i forhold til at tilvejebringe et tilstrækkeligt antal flygtningeboliger. Dertil kommer samarbejdet med den almene boligsektor omkring udviklingen af de boligsociale indsatser og helhedsplaner.

Anbefaling – ejerskabsform:

Det anbefales, at Frederiksberg Kommune indgår i et partnerskab med en almen part, hvor den almene part projekterer, opfører og ejer plejecentret.

Såfremt Kommunalbestyrelsen vælger moderniseringsscenario C vil et grundkøb alene foregå mellem den almene part og Frederiksberg Forsyning. I scenarie A og B vil grundkøbet foregå mellem Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Forsyning.

Aftalegrundlaget mellem Frederiksberg Kommune og den almene part vil blive reguleret i en særskilt partnerskabsaftale, ligesom Frederiksberg Kommune skal stille en midlertidig kommunal garanti til finansiering af den almene parts udgifter frem mod Skema B så de kan optage en byggekredit.

Valg af almen part:

Markedsdialogen med de tre almene parter FSB, AAB og FFB tog udgangspunkt i 5 overordnede målsætninger (vedlagt som bilag 2). Frederiksberg Kommune vælger den almene part, der samlet set bedst opfylder de 5 målsætninger, og som synliggør relevante udfordringer eller opmærksomhedspunkter ved projektet. Der er afholdt et fælles opstartsmøde med de almene parter, samt herefter 3 individuelle dialogmøder. Derudover er der afholdt et opfølgende afklarende møde med den almene part som forvaltningen vurderede bedst opfyldte de overordnede målsætninger.

Anbefaling – valg af almen part:

Det vurderes, at FSB samlet set bedst opfyldte de 5 målsætninger. FSB var nytænkende omkring bygningsdrift, proces og organisering. FSB demonstrerede en god forståelse for det at indgå i et partnerskab med Frederiksberg Kommune, herunder hvordan det adskiller sig fra en 'traditionel' byggeopgave – herunder også ift. de byudviklingsmæssige perspektiver.

FSB er derudover nytænkende i og med, at deres fremtidige rammeaftaler er udbudt som et strategisk partnerskab for projektering og opførelse. Det strategiske partnerskab adskiller sig fra almindelige rammeaftaler i byggeriet ved at omfatte rådgivere (arkitekter, ingeniører, proceskonsulenter) og entreprenører i én aftale – i ét partnerskab. Dette betyder, at alle kompetencer deltager i byggeprojektet helt fra idéfasen, hvilket vurderes at kunne bidrage til en optimering af såvel tids- og procesplaner. I sig selv forventes en byggeproces i et sådant strategisk partnerskab på den almene side at kunne

forkorte den samlede proces med op mod et år – hvilket igen vurderes at kunne have en positiv betydning for projektets økonomi.

Der vil blive forelagt en særskilt sag eller meddelelsespunkt til politisk behandling med henblik på valg af udbuds- og entreprisform.

Risikodækning af FSB:

Hvis partnerskabsaftalen med FSB opsiges eller projektet af andre grunde må opgives godtgør Frederiksberg Kommune dokumenterede og rimelige udgifter forbundet med projektet i aftaleperioden. Der budgetlægges ikke med en eventuel godtgørelse, da det alt andet lige ikke forventes, at parterne skilles. Frederiksberg Kommune vil eje projektmateriale, som er udført for midlerne, hvis parterne skilles. Partnerskabsaftalen vil indeholde et loft for en eventuel godtgørelse.

Fremadrettet proces for dialog med Frederiksberg Forsyning:

Frederiksberg Kommune har haft en tæt og konstruktiv dialog med Frederiksberg Forsyning under hele processen, hvor samarbejdet er tæt forankret i et koordinationsforum. Der har været et særligt fokus på at finde en løsning, der ikke hindrer Frederiksberg Forsynings i at udøve og udvikle sin drift på et fortsat højt niveau - og dermed sikre hensynet til forsyningsvirksomheden.

Frederiksberg Forsyning har dokumenteret, at der godt kan frigives det nødvendige areal. Det er Frederiksberg Kommune, der – som planmyndighed – bestemmer, hvad det frigivne areal kan bruges til. I dette tilfælde vil området blive udlagt til offentlige funktioner i form af et plejecenter.

Frederiksberg Kommune og Frederiksberg Forsyning har drøftet proces for salg af grund. Der er skitseret en salgsproces for det forløb, hvor Frederiksberg Forsyning sælger til en almen part. Processen skal sikre både at den kommunale interesse i projektet varetages og at Frederiksberg Forsynings forretningsmæssige interesser bliver varetaget. For at sikre en tryk ramme omkring dette forløb er det aftalt, at Frederiksberg Forsyning og Frederiksberg Kommune søger fælles rådgivning hos en ekstern advokat sideløbende med øvrige aktiviteter i den 'fase 0', der refereres til ovenfor.

Frederiksberg Energi afholder bestyrelsesmøde den 28. marts 2019, hvor sagen drøftes.

Økonomi

Samlet økonomi Scenarie C, sammenlignet med Budget 2019

(mio.kr.)	Budget	Scenarie	Forskel	Forskellen på komponenter		
	2019	C		Anlægs- ramme	Depo- nering	Kasse- træk
Boligdelen						
Anlægsudgifter	168,4	276,0				
Låneadgang	148,2	242,9				
Grundkapitaltilskud og beboerindskud	20,2	33,1	12,9			12,9
Køb af forsyningsgrund	5,3		-5,3			-5,3
Serviceareal						
Serviceareal anlægsudgifter	43,2		-43,2	-43,2		-43,2
Servicearealtilskud	-3,2		3,2	3,2		3,2
Total deponering		31,1	31,1		31,1	31,1
Køb af forsyningsgrund	2,3		-2,3	-2,3		-2,3
Grundkapitaltilskud vedr. botilbud Social masterplan	4,0		-4,0			-4,0
Deponering vedr. botilbud Social masterplan	14,6		-14,6		-14,6	-14,6
Teknisk salg	-22,4		22,4			22,4
FK-projektleder		2,8	2,8	2,8		2,8
I alt (scenarie ci en almen konstruktion)	64,0	67,0	3,0	-39,5	16,5	3,0
Generelle udgifter (uanset mod.scenarie eller ejerskab)						
Inventar		15,0	15,0	15,0		15,0
Fælles faciliteter- energi og bæredygtighed		9,0	9,0	9,0		9,0
I alt	64,0	91,0	27,0	-15,5	16,5	27,0

Specifikation af deponering vedr. servicearealer	I alt
Fuld deponering for Søndervang	58,6
Modregning tidl. Sdr.vang	27,5
Total deponering	31,1

Ovenfor er økonomien beskrevet samlet svarende til det anbefalede scenarie C – set i forhold til de anlægsprojekter der indgår i budget 2019 vedr. Søndervang Plejecenter og botilbud med 24 boliger i den Sociale Masterplan.

Det nuværende anlægsbudget dækker over et kommunalt projekt til 80 plejeboliger. I det foreslåede scenarie C overtager den almene part både dette projekt (nu 60 plejeboliger), nybygning af de 45 kommunale plejeboliger, samt etablering af botilbud i den Sociale Masterplan med 24 boliger.

Til de i alt 129 pleje- og botilbudsboliger er der tale om samlet set merudgifter på boligarealerne på 13 mio. kr. til grundkapitaltilskud og beboerindskud. Derudover vil det give en mindreudgift på 5,3 mio. kr. til køb af en del af forsyningsgrunden (boligdelen). Dette køb varetages nu af den almene part.

På servicearealerne betyder omlægningen en mindreudgift på anlægsrammen på 43,2 mio. kr. og en merudgift til deponering på 31,1 mio. kr. Deponeringen er beregnet på baggrund af arealet og den maksimale ramme for 2019, hvorefter der er modregnet en skønnet deponering på 27,5 mio.kr, svarende til værdien af den nuværende lejeaftale for den selvejende institution. Det forudsætter at den nuværende driftsoverenskomst opsiges og indgås en ny i samme regnskabsår. Da kommunen ikke opfører plejehjemmet, vil kommunen hellere ikke modtage servicearealtilskuddet, hvorfor der på indtægtsiden er en merudgift i forhold til budgettet på 3,2 mio.kr. Vedr. servicearealet er der ligeledes en mindreudgift på 2,3 mio. kr. til køb af en del af forsyningsgrunden (servicedelen). Dette køb varetages nu af den almene part.

Den samlede økonomi skal også tage hensyn til, at der i budget 2019 er budgetteret med deponering vedr. de 24 botilbudspladser på 14,6 mio.kr., ligesom der er afsat 4,0 mio. kr. i grundkapitaltilskud i dette projekt i budget 2019.

Som følge af det almene ejerskab i scenarie C optræder der ikke en teknisk salgsindtægt. Den budgetlagte tekniske salgsindtægt udgør 22,4 mio. kr. og nulstilles dermed.

Hertil kommer udgifter til kommunal projektledelse (jævnfør KB 28.01.19, sag nr. 20). Der skal afsættes i alt 2,8 mio.kr. i perioden 2020-2024.

Uanset valg af moderniseringsscenario og ejerskabsform er der endvidere tale om udgifter til inventar vedr. bolig- og servicedelen på 15 mio. kr. Disse skal indbudgetteres nu, svarende til et retvisende budget for det samlede anlægsprojekt.

Hertil kommer udgifter til etablering af fælles faciliteter og pladسدannelse på plejecentret til brug for lokalområdet og byens borgere i regi af temaerne Generationernes By, energi og bæredygtighed i samspil med interessenter i området – Frederiksberg Forsyning, Skolen ved la Cours Vej, Tec og børneinstitutionen Nykløveret. Disse udgifter vil ikke kunne afholdes indenfor det afsatte budget til servicearealet. Udgifterne vurderes at udgøre 9,0 mio. kr., svarende til ca. 300 m2 ekstra serviceareal

Det forudsættes, at budgetterne korrigeres til maksimumbeløbet, således at man anvender maksimumbeløbet for det år, hvor der ansøges om Skema B. Erfaringerne fra andre lignende projekter viser, at det er en udfordring at bygge indenfor maksimumbeløbet i disse år grundet de stigende entreprispriser, samt at det derudover anbefales, at man afsætter rigeligt buffer til uforudsete udgifter.

Samlet set er der tale om mindreudgifter på 15,5 mio.kr. på anlægsrammen, der modsvares af ekstraudgifter til deponering i f.t. det budgetterede på ca. 16,5 mio.kr. Det samlede kassetræk for perioden øges med 27 kr. i f.t. det budgetterede. Heraf udgør udgifterne til inventar og fællesfaciliteter 24 mio. kr. Det vil sige, det rene kassetræk ved at scenarie C i en almen konstruktion medfører alene et forøget kassetræk på 3,0 mio. kr. Det bemærkes, at 27,7 mio. kr. i øget kassetræk ikke i sig selv er udtryk for en tilsvarende besparelse på anlægsrammen.

Det bemærkes at finansieringsprocenten jf. lov om almene boliger er 14 pct. kommunalt grundkapital. Der er i aftale om kommunernes økonomi for 2019 og 2020 er givet dispensation til, at det kommunale grundkapitaltilskud for 2019 og

2020 som fastholdes på 10 % for ældreboliger. Såfremt det kommunale grundkapitaltilskud øges ved dispensationens udløb, vil merudgiften i givet fald blive indarbejdet i forbindelse med det pågældende års anlægsplan.

Der skal derudover afsættes midler til afledt drift. Et foreløbigt skøn på baggrund af markedsdialogen viser en huslejudgift på ca. 1327 kr./m² for servicearealet. Der tages forbehold for, at niveauet kan ændre sig, da der endnu ikke foreligger et konkret projekt.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

25. marts 2019 - Ældre- og Omsorgsudvalget, By- og Miljøudvalget og Bolig- og Ejendomsudvalget

1. april 2019 - Magistraten

8. april 2019 - Kommunalbestyrelsen

Bilag

Søndervang Plejehjem - tre moderniseringsscenarier

Kriterier for markedsdialog Søndervang

Bilag Søndervang

Punkt 125: Bevæg Dig For Livet - evaluering fase 1, mål for fase 2

18.13.00-P20-1-19

Resume

Aftalen om Bevæg Dig For Livet - Frederiksberg løber frem til 2022 og er inddelt i 3 faser undervejs. Første fase udløber den 31. marts 2019, anden fase begynder den 1. april 2019 og varer til den 31. december 2020. Det er en del af aftalegrundlaget, at sammensætningen af indsatsområder vurderes fra fase til fase, ligesom erfaringerne fra måden at samarbejde på skal vurderes i forhold til, om det stadig er gunstigt for alle parter at fortsætte den fælles indsats. I sagen gives en kort status for fremdriften i projektet. På baggrund af erfaringerne og de drøftelser, der har været i den politiske følgegruppe undervejs, gives der bud på hvilke mål, der vil være relevante at arbejde efter i fase 2. Forvaltningen indstiller på den baggrund, at samarbejdet fortsætter.

Beslutning

By- og Miljøudvalget vedtog,

1. at evalueringen af fase 1 tages til efterretning,
2. at samarbejdet om Bevæg Dig For Livet - Frederiksberg fortsætter,
3. at de 4 indsatsområder fastholdes, og at de opstillede mål for fase 2 godkendes,
4. at økonomien til indsatsen i 2020-2022 oversendes til budgetdrøftelserne.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at evalueringen af fase 1 tages til efterretning,
2. at samarbejdet om Bevæg Dig For Livet - Frederiksberg fortsætter,
3. at de 4 indsatsområder fastholdes, og at de opstillede mål for fase 2 godkendes,
4. at økonomien til indsatsen i 2020-2022 drøftes.

Sagsfremstilling

Aftalen om Bevæg Dig For Livet - Frederiksberg er indgået mellem Frederiksberg Kommune, DIF, DGI og DGI Storkøbenhavn. Desuden er Frederiksberg Idræts-Union en tæt samarbejdspartner. Aftalen blev underskrevet den 12. oktober 2017, løber frem til den 31. december 2022 og er inddelt i 3 faser undervejs. Første fase udløber den 31. marts 2019, anden fase begynder den 1. april 2019 og varer til den 31. december 2020. Det er en del af aftalegrundlaget, at sammensætningen af indsatsområder vurderes fra fase til fase, ligesom erfaringerne fra måden at samarbejde på skal vurderes i forhold til, om det stadig er gunstigt for alle parter at fortsætte den fælles indsats.

Den politiske følgegruppe for Bevæg Dig For Livet - Frederiksberg består af udvalgsformænd samt endnu et udvalgsmedlem fra henholdsvis Kultur- og fritidsudvalget, Sundheds- og forebyggelsesudvalget, Socialudvalget, Ældre- og omsorgsudvalget, Undervisningsudvalget samt Folkeoplysningsudvalget - i alt 12 kommunalbestyrelsesmedlemmer. Derudover deltager FIUs formand og DGI Storkøbenhavns formand - og de nationale organisationer DIF og DGI deler en plads.

Som årshjulet foreskriver, mødes følgegruppen 2 gange årligt og følger fremdriften i projektet. Bl.a. mødtes gruppen til temadrøftelse den 20. november 2018, og har været samlet igen den 21. februar 2019, hvor den fik forelagt status og drøftede erfaringerne i projektet indtil nu, samt drøftede forslagene til mål for fase 2. I bilag 1 er vedlagt kommenteret opsamling fra følgegruppens møde i november - samt opsamling fra følgegruppens møde i februar.

På baggrund af seneste følgegruppemøde har DIF, DGI og DGI Storkøbenhavn tilkendegivet klar interesse i at fortsætte samarbejdet. I denne forbindelse ytrede de tilfredshed med udviklingen på Frederiksberg og fortalte, at de nævner Frederiksberg som det gode eksempel til inspiration for andre visionskommuner.

Også FIU har tilkendegivet, at de bakker op om en fortsættelse af aftalen mellem Frederiksberg kommune og DIF/DGI om Bevæg dig for livet-projektet og glæder sig generelt over, at samarbejdet er inde i en god gænge med et tilfredsstillende antal aktiviteter og indsatser en glædelig positiv udvikling med medlemsfremgang i foreningerne. FIU påpeger imidlertid samtidig behov for, at alle parterne i projektet bidrager i et rimeligt forhold til økonomien, som er en nødvendighed for gennemførelse af projektet. Uddybning af FIUs bemærkninger kan ses i bilag 4. De økonomiske aspekter af samarbejdet drøftes i den administrative styregruppe for Bevæg Dig For Livet 28.3.

Evaluering af fase 1

I vedhæftede bilag 2 gives en kort status for de mål, der blev opstillet for arbejdet i fase 1. Som aftalt ved aftalens start er der blevet arbejdet med 4 spor:

- Foreninger og træningsfællesskaber
- Småbørnsfamiliers voksne
- Unge (især piger og ungdomsuddannelser)
- Seniorer (60+)

Vurderingen af indsætterne i fase 1 er foretaget på baggrund af input fra DIF, DGI Storkøbenhavn, FIU og Frederiksberg Kommune. Vurderingen bygger på, hvad der er sat i gang og hvilke resultater hver indsats har givet.

Bilaget viser, at langt de fleste indsætter er gennemført - og at rigtig mange af dem har givet positivt resultat (grøn). Ud over de opstillede mål, har der vist sig andre mulige veje undervejs, som også er blevet prøvet af. En del af disse (samt nogle af de indsætter, som ikke er helt i mål) foreslås videreført i målene for fase 2 (gule). Ganske få indikatorer og procesmål har vist sig ikke at bære frugt - disse er markeret med rød.

Forslag til mål for fase 2

På baggrund af erfaringerne og de drøftelser, der har været i den politiske følgegruppe undervejs, foreslås det, at der fortsat arbejdes med de fire spor, som også har været rettesnor for indsætten i fase 1. Med erfaringerne og de foreløbige resultater in mente foreslås det, at der arbejdes videre med følgende mål i fase 2:

Spør (indsatsområde)	Mål
Foreninger & Træningsfællesskaber	<ul style="list-style-type: none"> • Min. 3.500 flere aktivitetsmedlemmer (målt ift. 2016) • Andelen af idrætsaktive borgere stiger år for år (fra 70% i benchmark 2018)
Småbørnsfamilier	<ul style="list-style-type: none"> • At min. 63% af voksne med børn i 0-6 års alderen er idrætsaktive (60% var idrætsaktive ved benchmark i 2018) • At min. 200 børn og deres voksne deltager i de iværksatte aktiviteter i såvel 2019 som i 2020
Unge (piger og ungdomsuddannelser)	<ul style="list-style-type: none"> • Flere idrætsaktive unge - opstil mål for hver arena
Seniorer (60+)	<ul style="list-style-type: none"> • 100% flere medlemmer i foreningerne over 65 år i forhold til 1.oktober 2018 • Andelen af idrætsaktive borgere over 60 år stiger år for år (fra 70% i 2018)

Målene inden for hvert område uddybes i bilag 3

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

Fra projektledelsens side er der peget på, at målene fase 1 har fungeret som gode retningsgivere for indsætten indtil nu. Det har imidlertid også været vigtigt, at projektet fortsat er dynamisk i sin karakter, således at der løbende kan prioriteres at arbejde med de muligheder, der opstår undervejs - og som vurderes til at kunne give tydelig effekt - også selvom mulighederne ikke er beskrevet direkte i fasemålene.

Driftsøkonomien på 500.000 kr. årligt til projektet i hhv. 2018 og 2019, har givet et stabilt afsæt for arbejdet i fase 1. Driftsøkonomien har dels været brugt til at understøtte foreninger og træningsfællesskaber til at sætte initiativer hurtigt og effektivt i gang. Dels er driftsøkonomien brugt til opsøgende arbejde og medfinansiering til fondssøgning.

På baggrund af de gode erfaringer projektet har givet indtil nu, indstiller forvaltningen, at samarbejdet fortsætter med afsæt i de 4 spor - og med forslaget til mål for fase 2 som pejlemærker for de konkrete indsætter. Desuden indstilles det, at økonomien drøftes, så initiativer også fra 2020 og frem kan realiseres hurtigt og effektivt - og så der er en base til brug for medfinansiering i forbindelse med fondssøgning.

Økonomi

Der er afsat 500.000 kr. til Bevæg Dig For Livet - Frederiksberg i 2018 og 2019. Der er ikke afsat driftsbevilling i 2020-2022. Driftsbevillingen er nødvendig i forhold til at kunne stille medfinansiering ved fondssøgning - i forhold til at kunne

rykke hurtigt på foreningers og træningsfællesskabers initiativer - og i forhold til at kunne tilknytte opsøgende kræfter i kortere perioder til implementering af konkrete indsatser.

Det er aftalt, at DIF, DGI og DGI Storkøbenhavn tilsammen har ansvaret for at tilvejebringe 500.000 kr. årligt i fondsbidrag til Bevæg Dig For Livet - Frederiksberg

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

Parallelt i alle fagudvalg.

CJ/MHS

Bilag

Bilag 1 - kommenteret opsamling 2011/2018 samt opfølgning 2102/2019

Bilag 2 - vurdering af indsatser og resultater i fase 1

Bilag 3 - forslag til mål fase 2

Bilag 4 - FIUs officielle holdning til fortsættelse